

Diplomová práce:

Využití času v závislosti na přítomnosti dítěte v
domácnosti v generacích 40. až 70. let
20. století ve Spojených státech amerických

JITKA SLABÁ

Obsah

Stručně o šetřeních zaměřených na využití času

- Zajímavosti ze studií o využití času

Související demografický vývoj v USA

Vlastní výzkumná část - Generační pohled na využití času v USA

- Metodika
- Hypotézy a výsledky

Time Use

Historie Time Use

První šetření již koncem 19. století

- Jednorázová šetření o životním stylu a životních podmínkách obyvatelstva

Dlouhodobá historie šetření TU

- USA, Velká Británie, země bývalého Sovětského svazu

Od 60. let 20. století snaha o srovnatelnost sebraných dat (A. Szalai aj. Gershuny a kol.) → **International Association for Time Use Research** ([IATUR](#))

- Workshopy, konference, elektronická časopis **International Journal of Time Use Research** ([eIJTUR](#))

Studie Time Use

University of Oxford – Department of Sociology: Centre for Time Use Research ([CTUR](#))

- **Multinational Time Use Study** (MTUS)
 - Gershuny a Fisher
 - Od poloviny 70. let 20. století
 - Doposud zpracoval pře 60 šetření z 25 zemí
 - <http://www.timeuse.org/mtus/surveys>
- **American Heritage Time Use Study** (AHTUS)
 - Fisher a Gershuny
 - Šetření o využití času realizovaná v USA od 60. let do současnosti
 - Harmonizovaná data
 - [AHTUS-X](#)

AHTUS

1965-1966 - Multinational Comparative Time-Budget Research Project, including a Jackson Michigan and a national USA sample

1975-1976 - American's Use of Time: Time Use in Economic and Social Accounts, a panel study (**párová data**)

1985 - American's Use of Time

1992-1994 - National Human Activity Pattern Survey (NHAPS),

1994-1995 - National Time-Diary Study (NHAPS extension)

1998-2001 - This data set combines two small-scale surveys: Family Interaction, Social Capital, and Trends in Time Use Study (FISCT), National Survey of Parents (NSP),

2003-2012 (2015) - American Time Use Survey (**ATUS**), vybrané osoby na základě CPS (U.S. Census Bureau), pro reprezentativnost nadhodnoceny černošské a hispánské domácnosti. Domácnosti s dětmi a víkendové dny.

AHTUS - <http://www.timeuse.org/ahtus/documentation>; ATUS - <http://www.bls.gov/tus/> ;

ATUS-X - <https://www.atusdata.org/atus/>

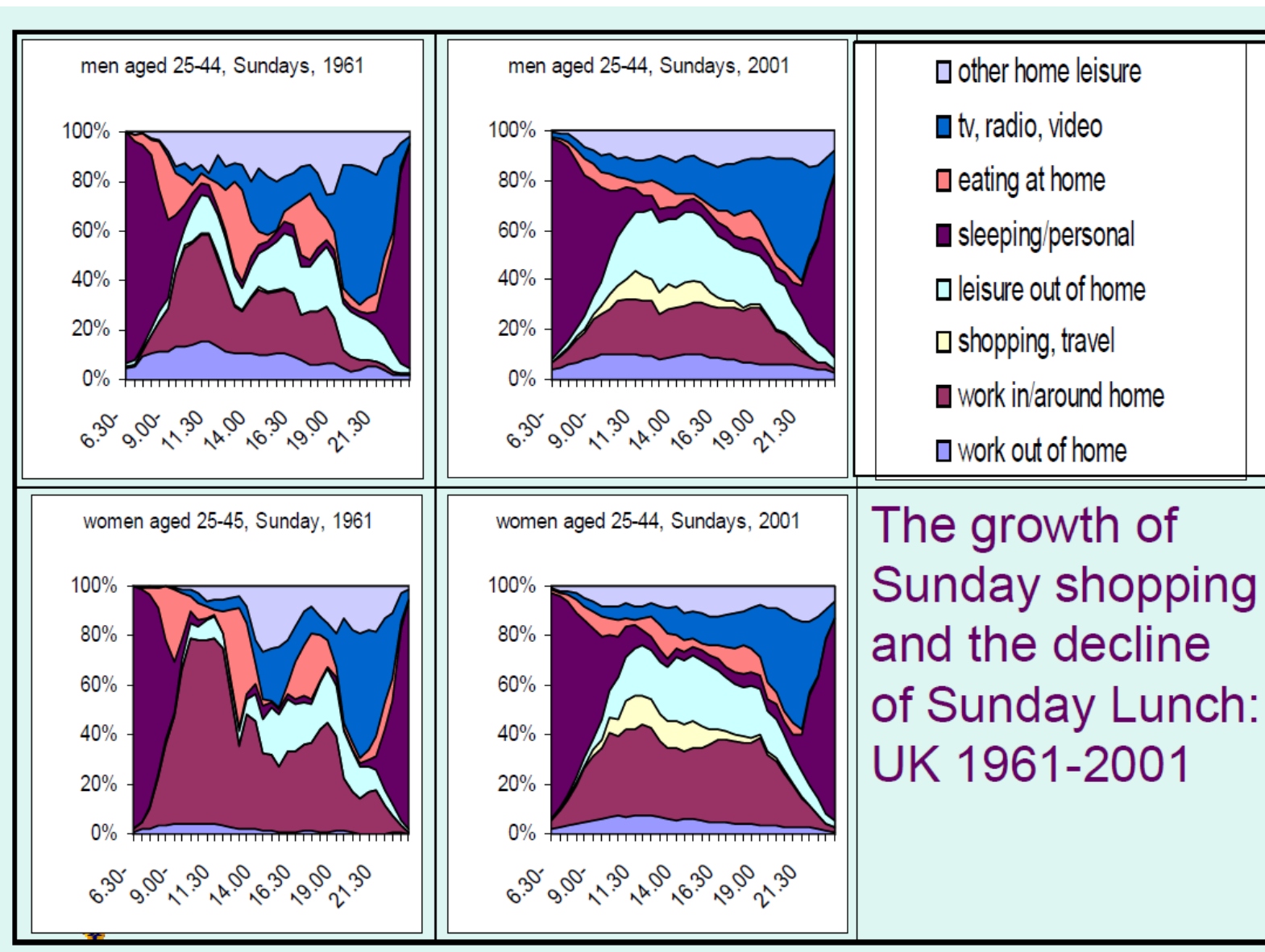
Ukázka záznamového archu

Morning Time, am	What were you doing? <small>Please record your main activity for each 10-minute period.</small>	What else were you doing? <small>Write in the most important activity you were doing at the same time</small>	Where were you? <small>e.g. At home, at friends, in car, on bus, train, cycling, walking</small>	Were you with anybody? <small>Please mark the boxes. See example on page 3.</small>				
	<small>Enter one main activity on each line.</small>	<small>e.g. Looking after children, listening to the radio or having a drink</small>		<small>Alone or with people you don't know</small>	<small>Children up to 9 living in your household</small>	<small>Children aged 10 to 14 living in your household</small>	<small>Other household members</small>	<small>Other persons that you know</small>
7:00 - 7:10	Sleeping			<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7:10 - 7:20	↓			<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7:20 - 7:30	Had a shower		At home	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7:30 - 7:40	Made breakfast		↓	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7:40 - 7:50	Ate breakfast	Read newspaper	↓	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7:50 - 8:00	Did washing up		↓	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8:00 - 8:10	Got my son dressed	Talked with my son	↓	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8:10 - 8:20	Walked to school with son	↓	Walking	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8:20 - 8:30	Dropped son off at school		↓	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8:30 - 8:40	Walked to bus stop		↓	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8:40 - 8:50	Travel by bus to work	Read newspaper	On the bus	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8:50 - 9:00	↓	↓	↓	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9:00 - 9:10	↓	↓	↓	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9:10 - 9:20	Walked from bus stop to main job		Walking	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9:20 - 9:30	↓		↓	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9:30 - 9:40	↓		↓	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9:40 - 9:50	Main job			<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9:50 - 10:00	↓			<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

<http://www.timeuse.org/sites/ctur/files/807/ctur-presentation.pdf>

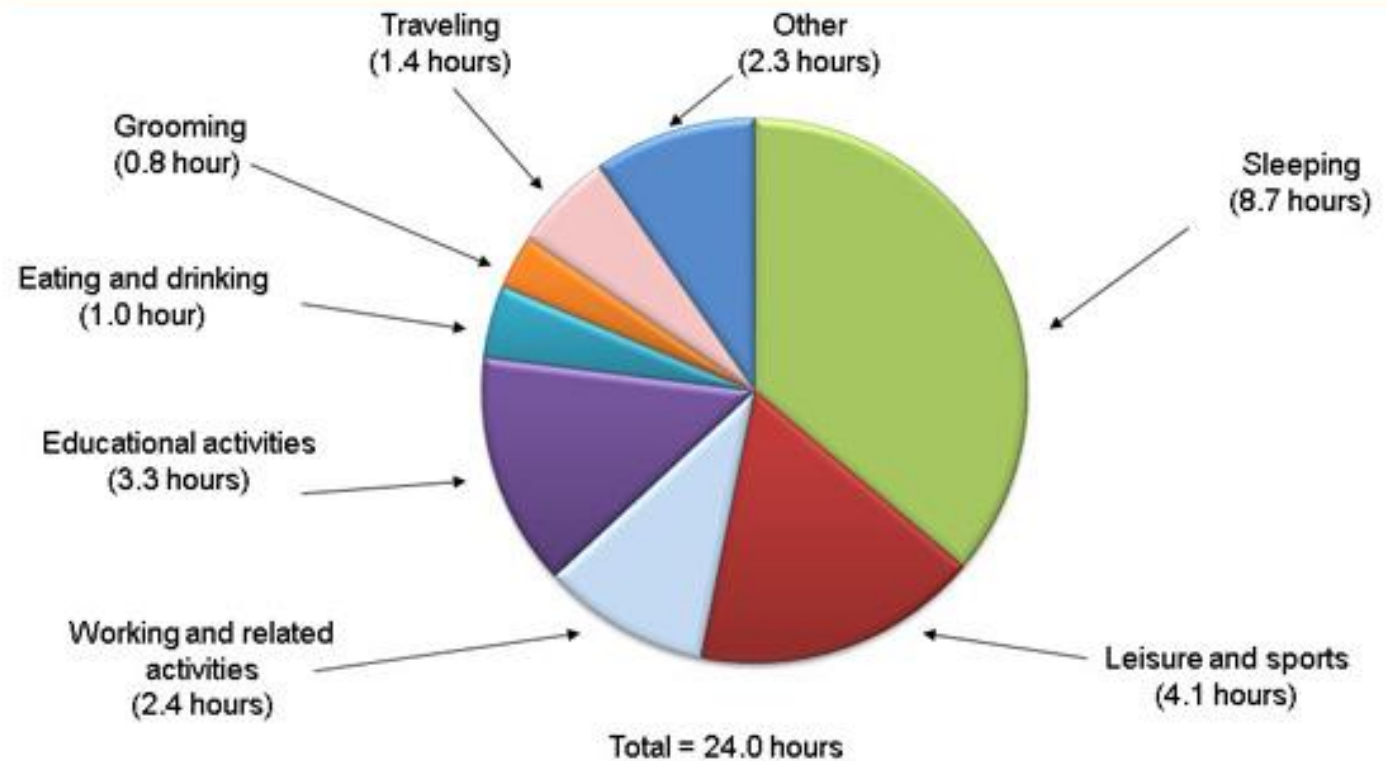
Neděle, 1961 a 2001, UK

<http://www.timeuse.org/sites/ctur/files/807/ctur-presentation.pdf>



VŠ studenti, USA – 1

Time use on an average weekday for full-time university and college students



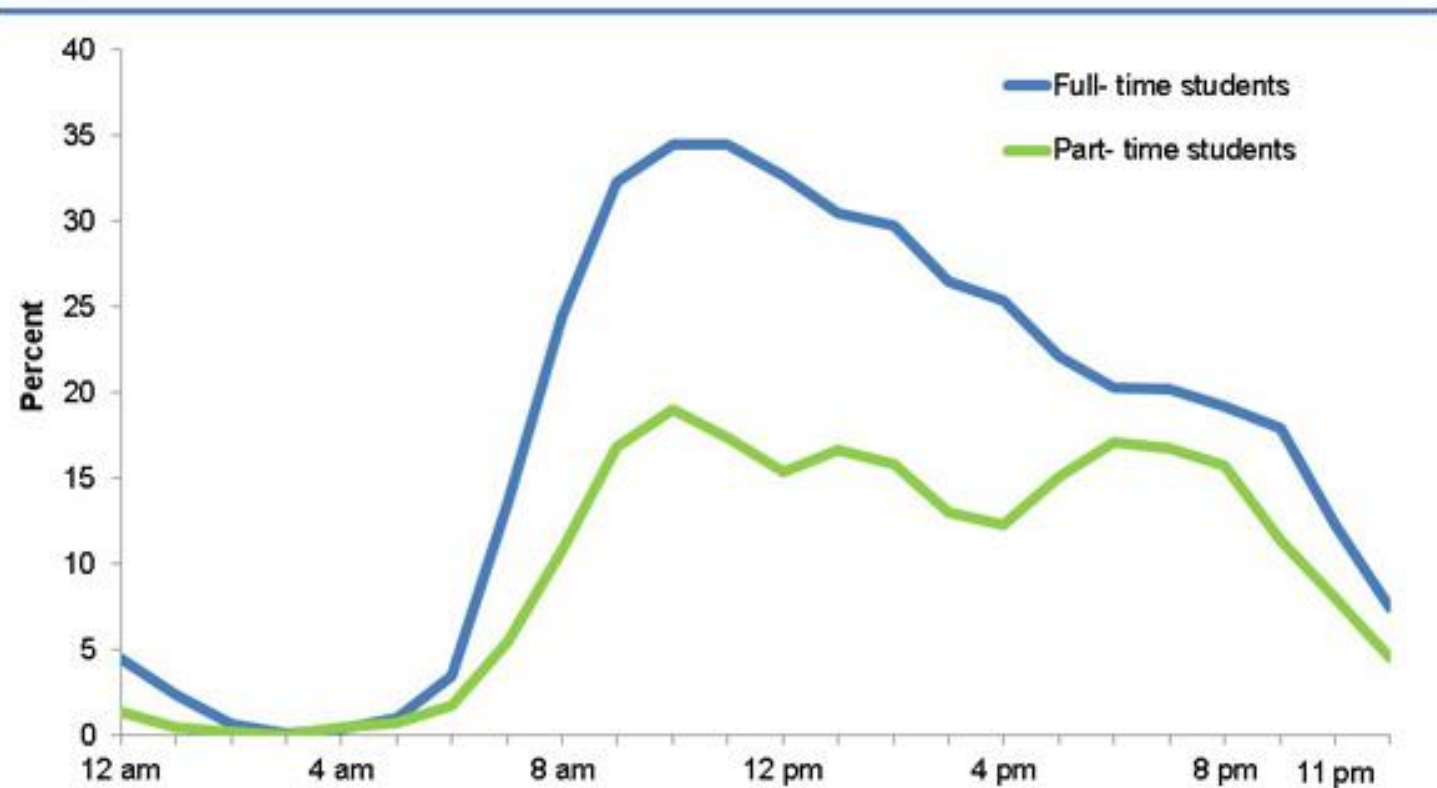
NOTE: Data include individuals, ages 15 to 49, who were enrolled full time at a university or college. Data include non-holiday weekdays and are averages for 2010-14.

SOURCE: Bureau of Labor Statistics, American Time Use Survey

<http://www.bls.gov/tus/charts/students.htm>

VŠ studenti, USA – 2

Percent of university and college students who did educational activities, by hour of day on weekdays



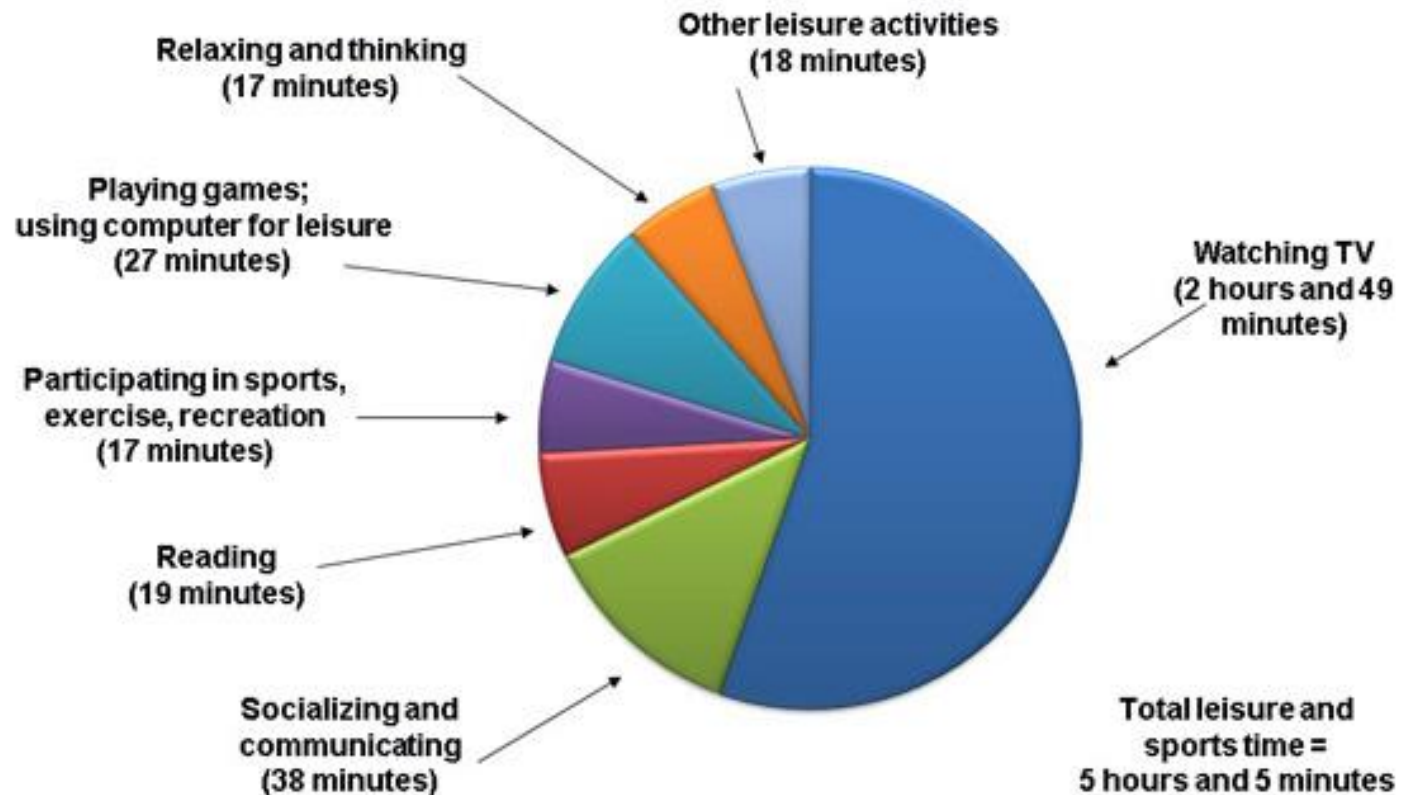
NOTE: Data include individuals, ages 15 to 49, who were enrolled at a university or college. Data include non-holiday weekdays and are averages for 2010-14.

SOURCE: Bureau of Labor Statistics, American Time Use Survey

<http://www.bls.gov/tus/charts/students.htm>

Volný čas, USA – 1

Leisure time on an average day



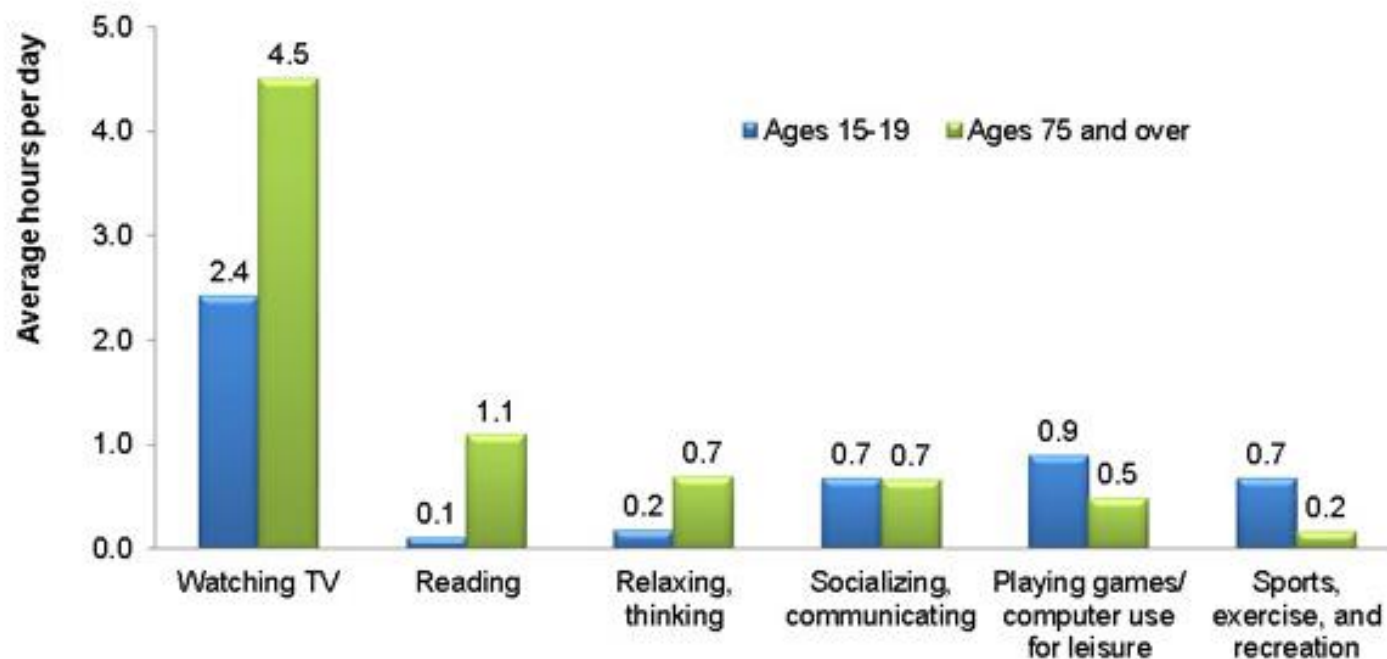
NOTE: Data include all persons age 15 and over. Data include all days of the week and are annual averages for 2014.

SOURCE: Bureau of Labor Statistics, American Time Use Survey

<http://www.bls.gov/tus/charts/leisure.htm>

Volný čas, USA – 2

Average hours spent per day in leisure and sports activities, by youngest and oldest populations



NOTE: Data include all days of the week and are annual averages for 2014.

SOURCE: Bureau of Labor Statistics, American Time Use Survey

<http://www.bls.gov/tus/charts/leisure.htm>

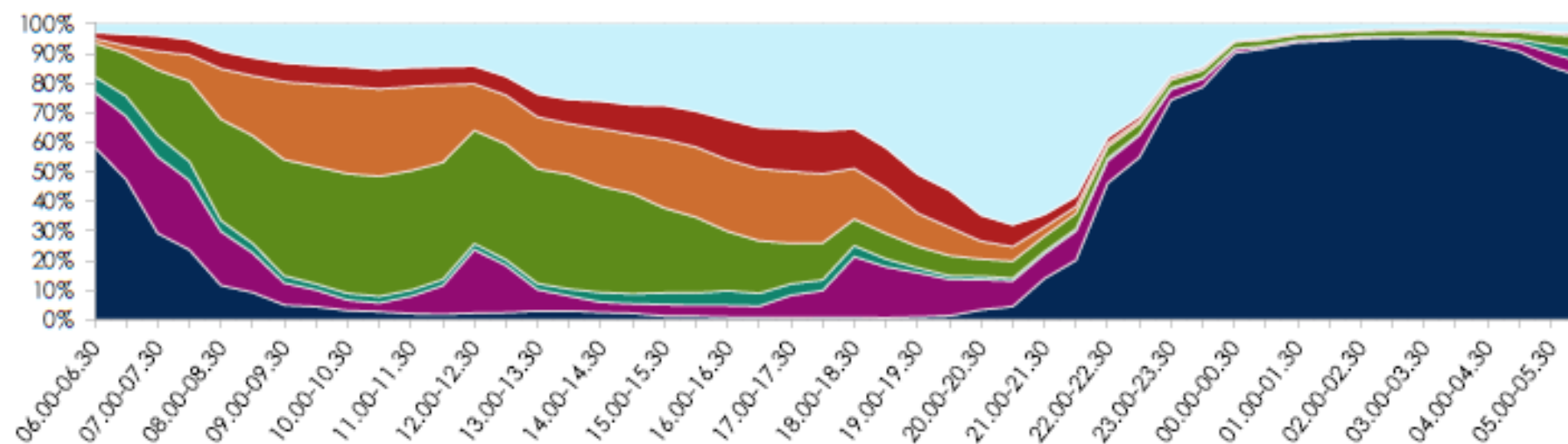
Proměny české společnosti

SOÚ AV ČR

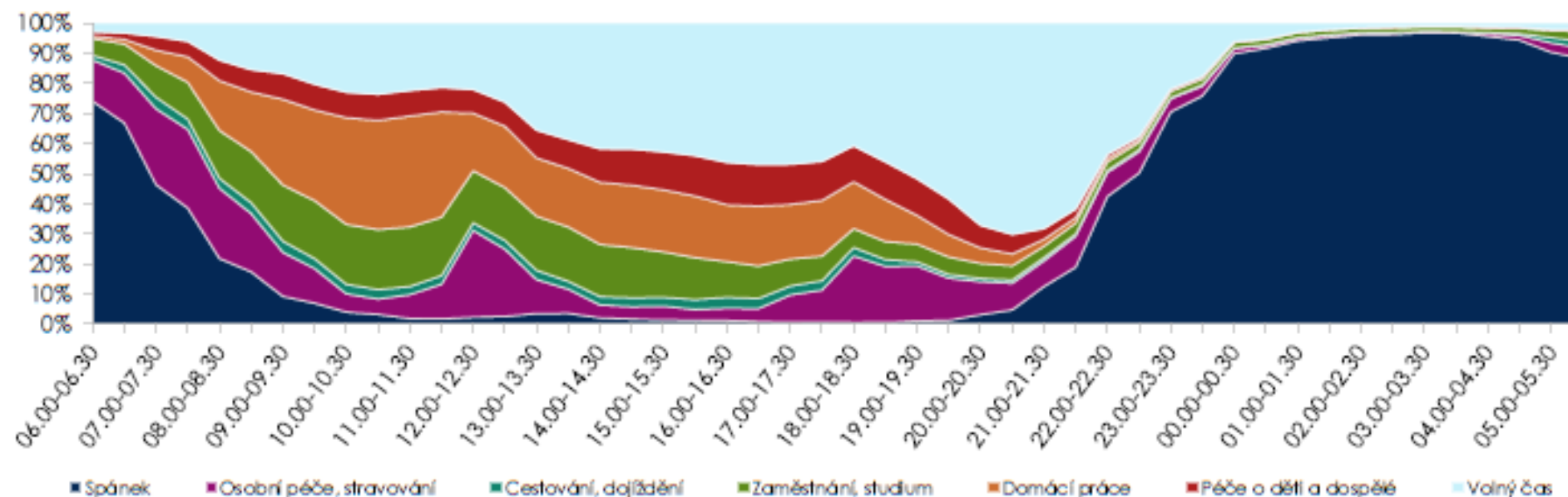
<http://www.promenyceskespolecnosti.cz/>

http://www.promenyceskespolecnosti.cz/aktuality/aktualita22/Jak_Cesi_travi_cas_TK_20-06-2016.pdf

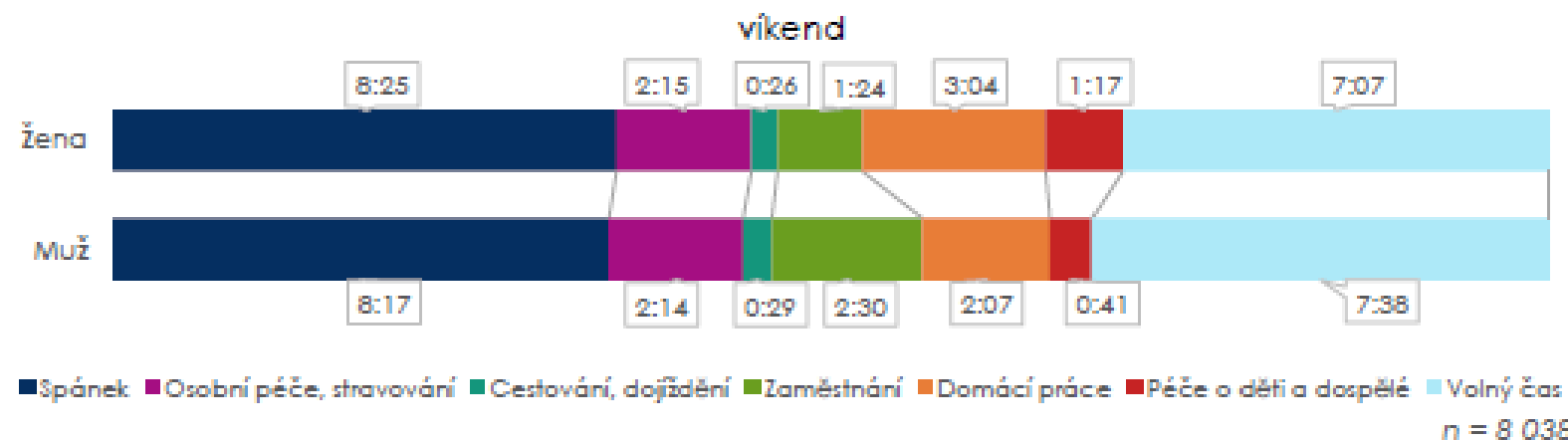
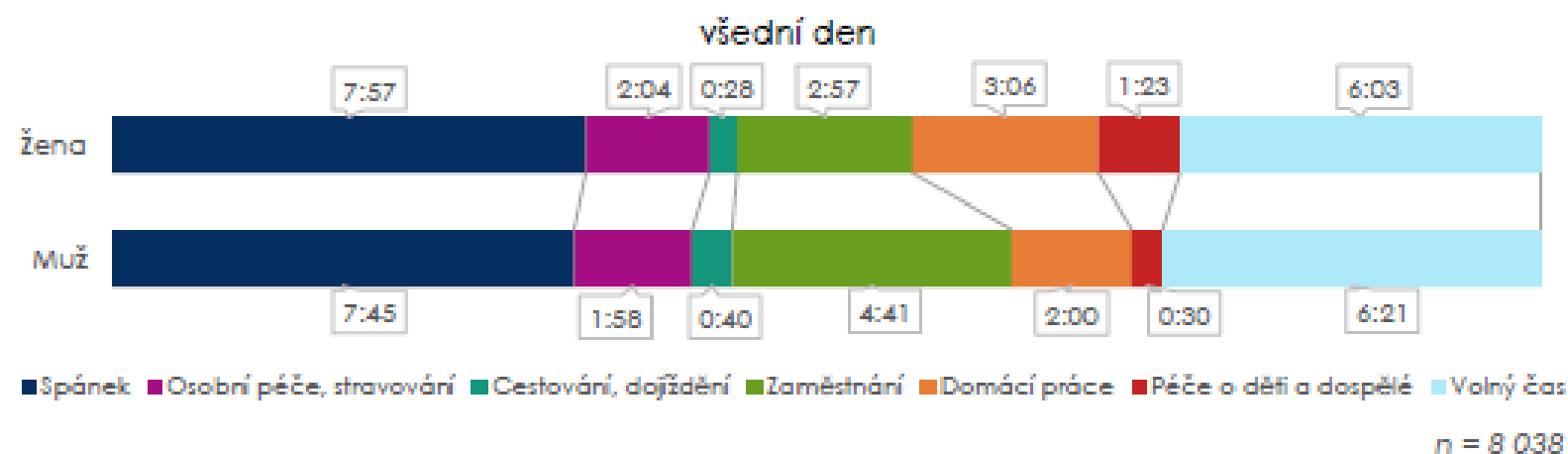
Průřez všedním dnem

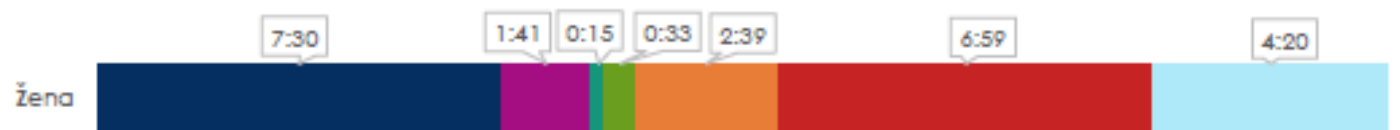


Průřez víkendovým dnem



Obečná populace dospělých

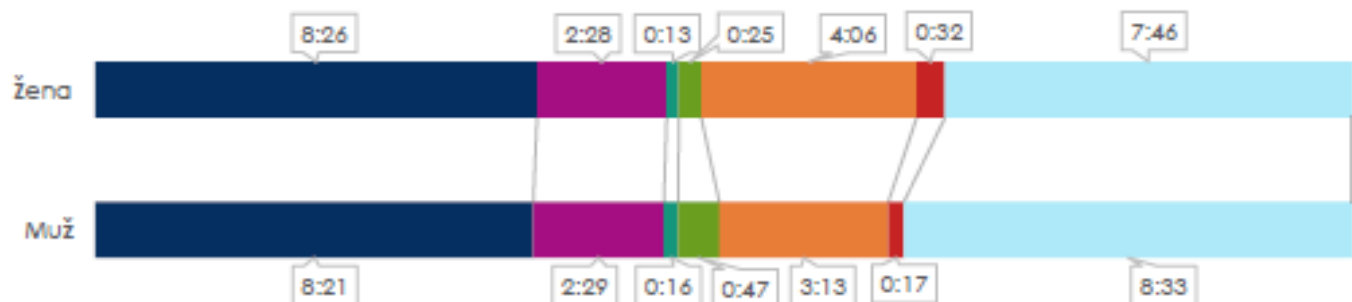




ženy na MD

■ Spánek ■ Osobní péče, stravování ■ Cestování, dojíždění ■ Zaměstnání ■ Domácí práce ■ Péče o děti a dospělé ■ Volný čas

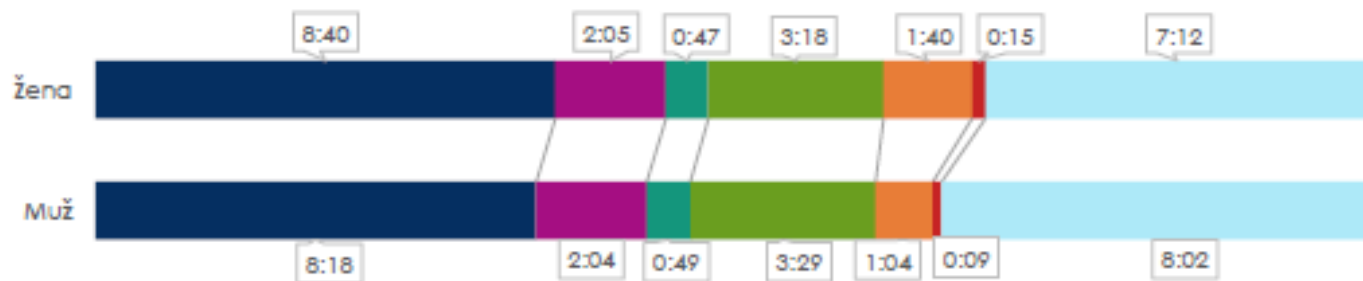
$n = 337$



senioři 55+
(pracující i důchodci)

■ Spánek ■ Osobní péče, stravování ■ Cestování, dojíždění ■ Zaměstnání ■ Domácí práce ■ Péče o děti a dospělé ■ Volný čas

$n = 2\,607$



studenti

■ Spánek

■ Osobní péče, stravování

■ Cestování, dojíždění

■ Zaměstnání, studium

■ Domácí práce

■ Péče o děti a dospělé

■ Volný čas

$n = 453$

Vývoj plodnosti v USA

Související demografický vývoj USA

Populace: 308 745 538 (Census 2010)

- Z toho 36,5 % jsou ženy ve věku od 18-44 let

Počet narozených dětí v roce 2014: 3 988 076 dětí

Průměrný věk matky při narození dítěte v roce 2014: 28,3 let (pro 1. dítě: 26,3 let)

TFR 2014: 1,86

http://www.cdc.gov/nchs/data/nvsr/nvsr64/nvsr64_12_tables.pdf

Plodnost USA

Poválečný „baby boom“

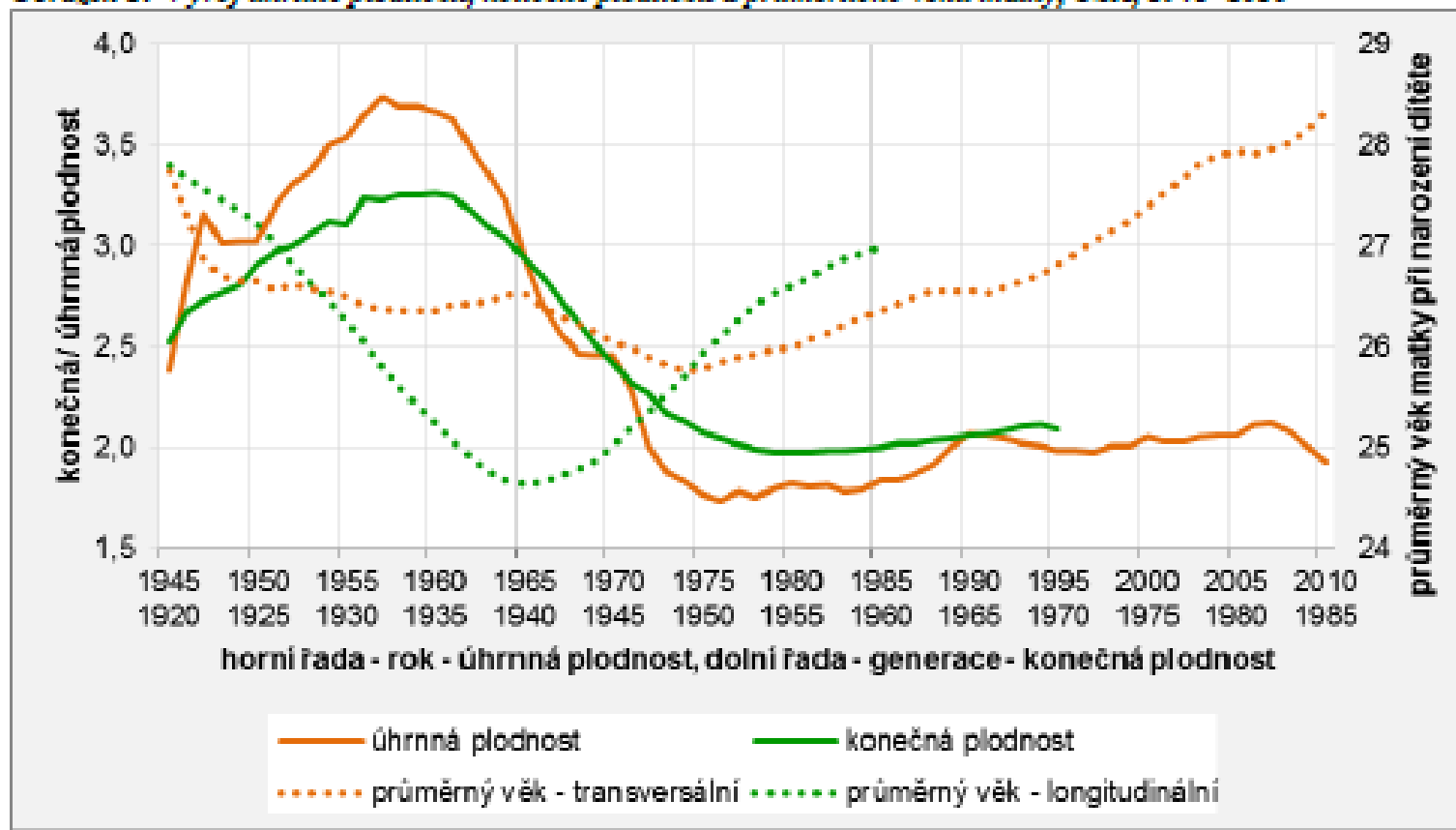
- Kompenzace plodnosti x konkurence na trhu práce v 50. letech

následoval „baby bust“

- Důsledek boomu samotného
- Stabilizace pracovního trhu
- Energetická krize 70. let
- → 1. náznak rodinné politiky v USA

Větší změny u průměrném věku matky z longitudinálního, než z transversálního pohledu

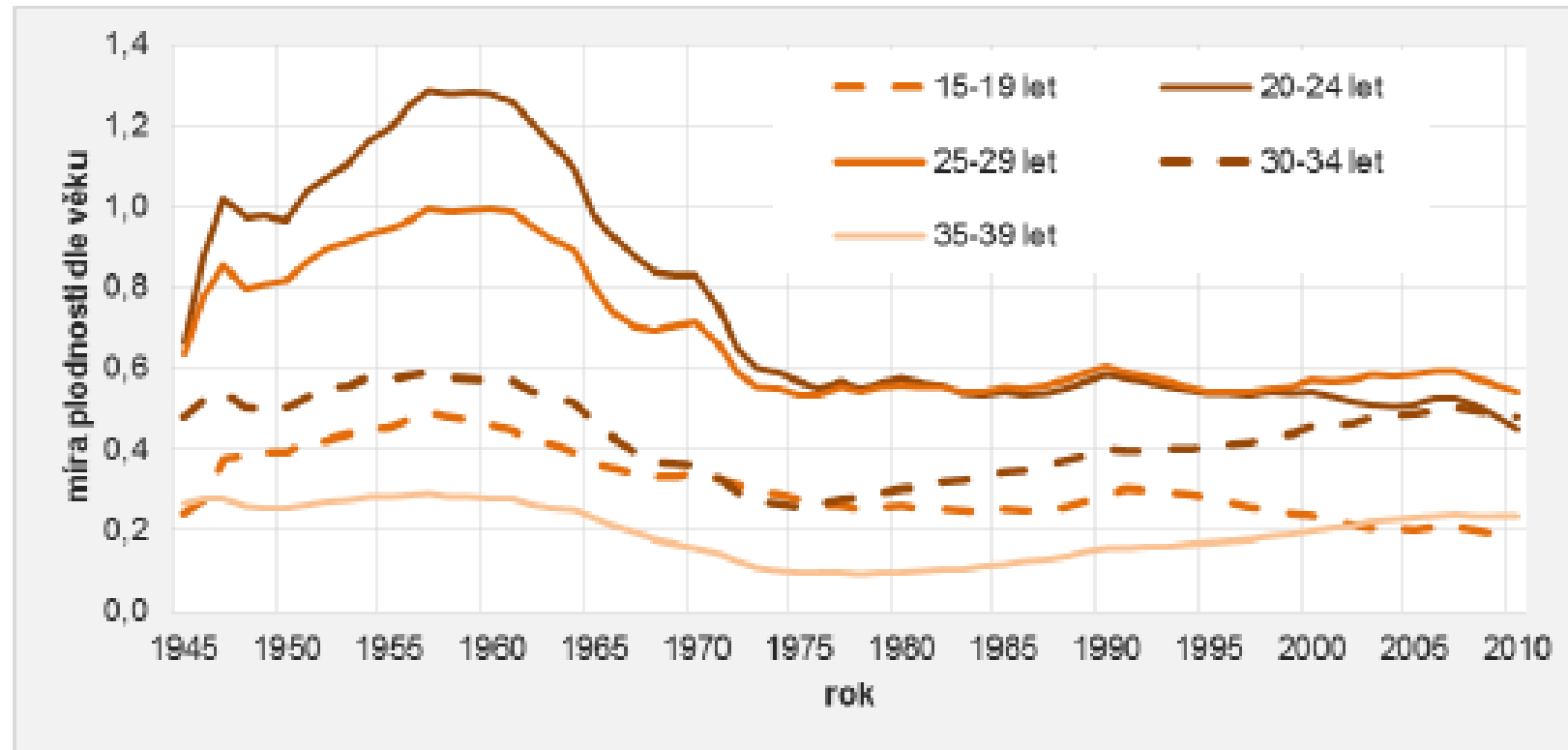
Obrázek 1: Vývoj úhrnné plodnosti, konečné plodnosti a průměrného věku matky, USA, 1945–2010



Zdroj: Human Fertility Database

Transversální míry plodnosti

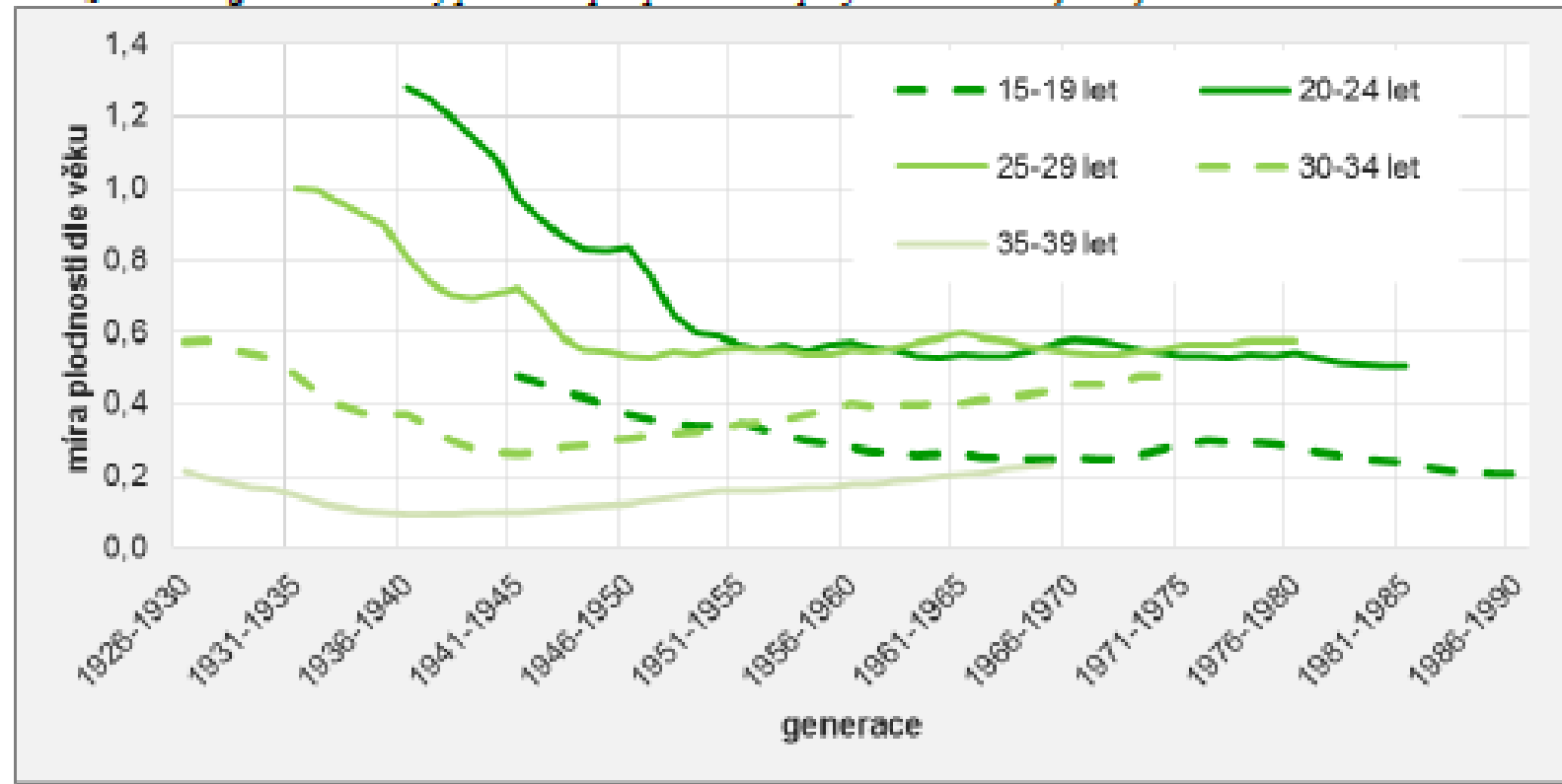
Obrázek 2: Transversální míry plodnosti dle věku matky a roku narození dítěte, pětileté věkové skupiny, USA, 1945–2010



Zdroj: Human Fertility Database

Longitudinální míry plodnosti

Obrázek 3: Longitudinální míry plodnosti pro pětileté skupiny kohort a věku, USA, 1926–1991



Zdroj: Cohort Fertility Tables 2010 – Table 05

Základní determinanty plodnosti

Věk

Rasa a etnikum

Rodinný stav

Zaměstnanost a příjem

Rasová a etnická příslušnost

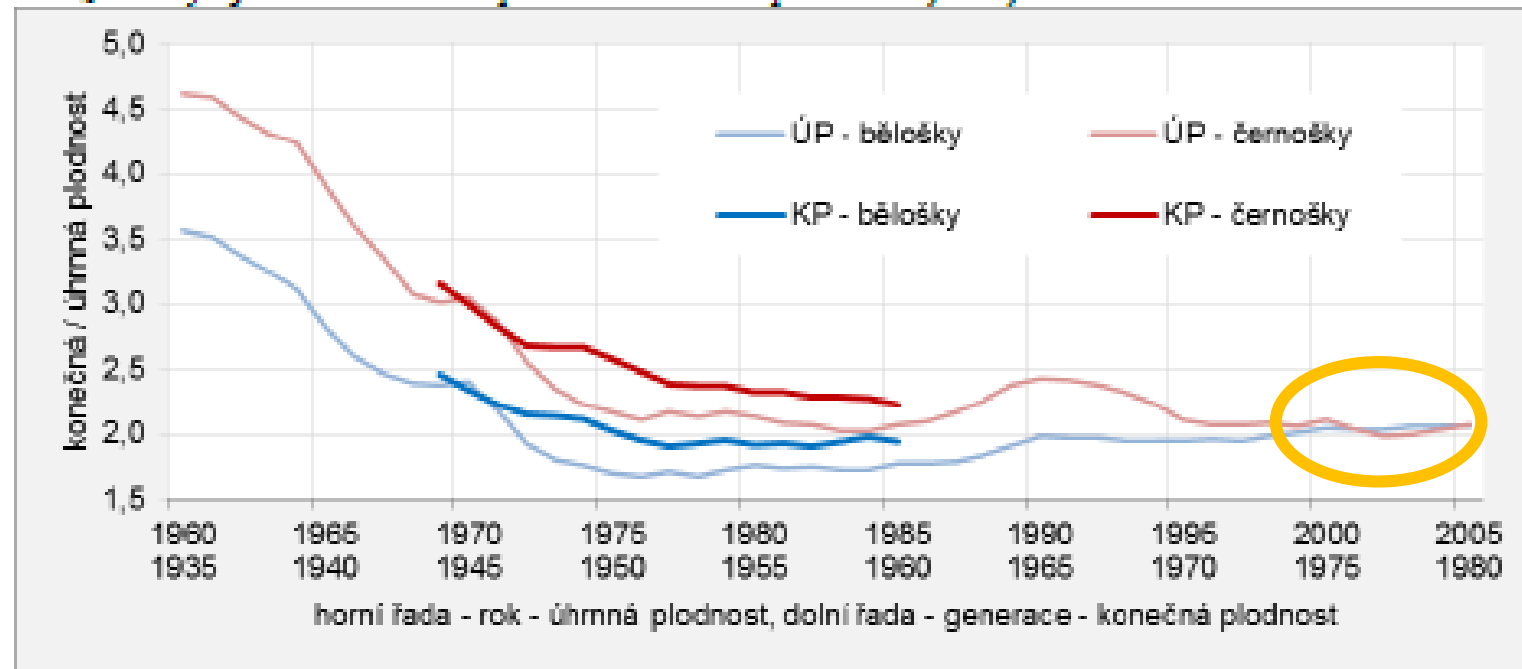
Tabulka 1: Rasový a etnický původ populace USA, dle censu 2010

USA Census 2010		N	%
celkem		308 745 538	100
rasa	běloši	223 553 265	72,41
	černoši	38 929 319	12,61
	původní obyv.	2 932 248	0,95
	asijská	14 674 252	4,75
	celkem	280 089 084	90,72
etnikum	hispánské	50 477 594	16,35
	běloši - nehispánci	196 817 552	63,75
	celkem	247 295 146	80,10

Zdroj: Humes a kol. 2011

- Sbližování úrovně plodnosti bělošek a černošek
 - Především po finanční krizi 2008
- 2000 – 2005:
 - Větší pokles plodnosti u černošských Hispánek, než u bělošských Hispánek) nebo spíš mírný nárůst u bělošských Hispánek)

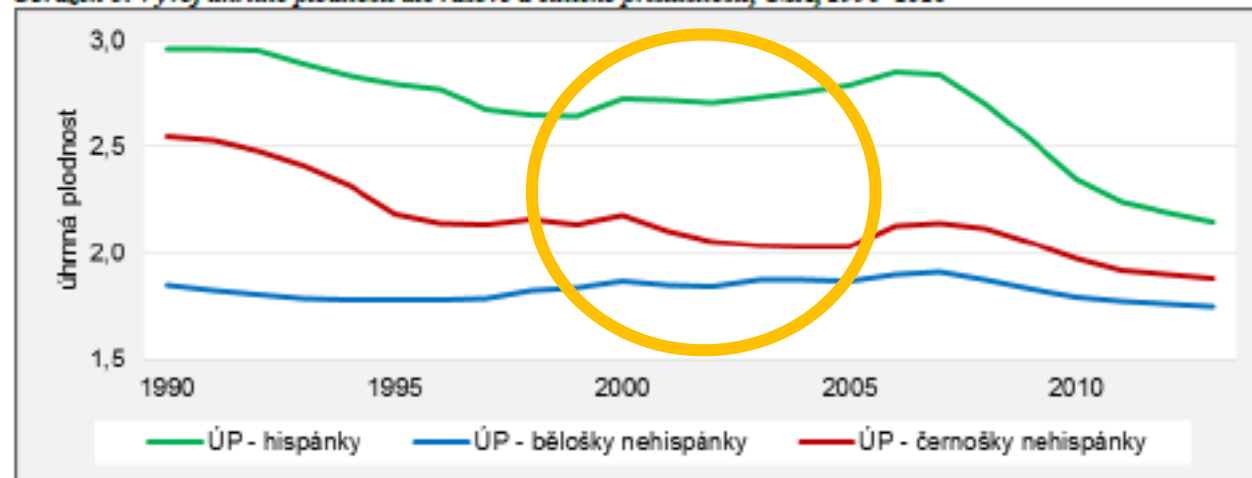
Obrázek 4: Vývoj úhrnné a konečné plodnosti dle rasové příslušnosti, USA, 1950–2006



Pozn.: KP = konečná plodnost, ÚP = úhrnná plodnost

Zdroj: Cohort Fertility Tables, 2010

Obrázek 5: Vývoj úhrnné plodnosti dle rasové a etnické příslušnosti, USA, 1990–2010



Pozn.: KP = konečná plodnost, ÚP = úhrnná plodnost

Zdroj: Martin a kol., 2015

Rasová a vzdělanostní diferenciacie plodnosti

Afroameričanky mají vyšší úroveň plodnosti než bělošky – důsledek vzdělanostní struktury (Yang a Morgan, 2003)

Se zvyšujícím se vzděláním matky se rasové rozdíly v plodnosti snižují (Johnson, 1979; Lehrer, 1992)

Patrná souvislost „odkladu“ narození potomka se vzděláváním se (Monte a Ellis, 2014)

Mimomanželská plodnost

Tabulka 2: Podíl dětí narozených mimo manželství, USA, 1950–2013

		Děti narozené mimo manželství						
		1950	1960	1970	1980	1990	2000	2013
Celkem narozených dětí	tis.	3554	4258	3731	3612	4158	4059	3999
Děti narozené mimo manželství	tis.	142	224	399	686	1165	1347	1633
	%	4,0	5,3	10,7	18,4	28,0	33,2	40,8
matka:								
Běloška - nehispanka	%				9,6	16,9	22,1	29,3
Černoška - nehispanka	%				57,3	66,7	68,7	71,4
Hispanka	%				23,6	36,7	42,7	53,2

Zdroj: Solomon-Fears, 2014; NCHS

Nárůst mimomanž. plodnosti v souvislost se změnou struktury populace dle rodinného stavu

- Absolutně počet sezdaných osob roste
- Relativně ale klesá
 - Zřetelněji u černošské populace (souvisí se vzděláním)

Populace 15+	1950	2010
M – ženatý	68 %	55 %
M - svobodný	26 %	34 %
Ž – vdaná	66 %	52 %
Ž - svobodná	20 %	27 %

Zaměstnanost

Z pohledu pro obě pohlaví dohromady se příliš nezměnila (1947: 56 %, 2000: 64 %, 2008: 59 %)

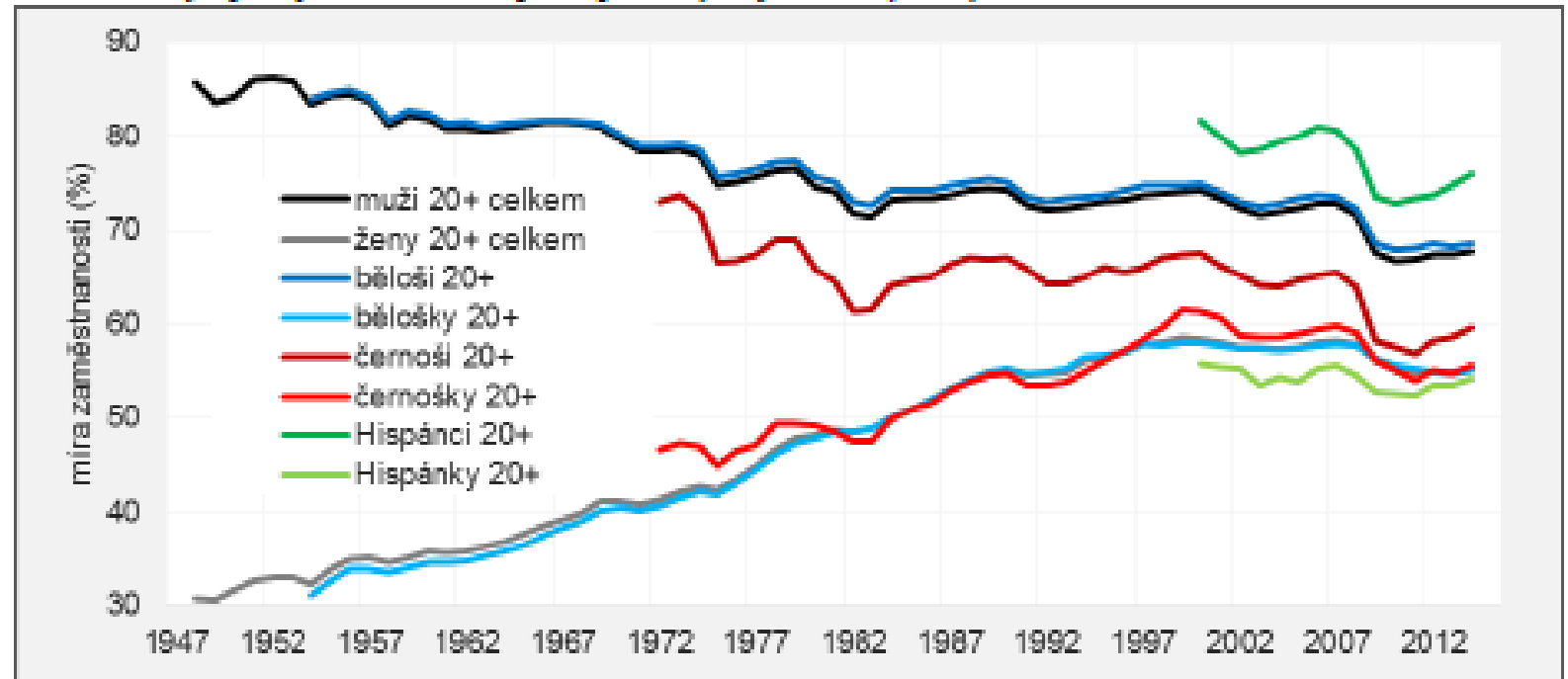
- Rozdíly dle pohlaví

Pokles zaměstnanosti

- Stárnutí populace

Nárůst participace žen na trhu práce

Obrázek 6: Vývoj míry zaměstnanosti podle pohlaví, rasy a etnika, USA, 1947–2014

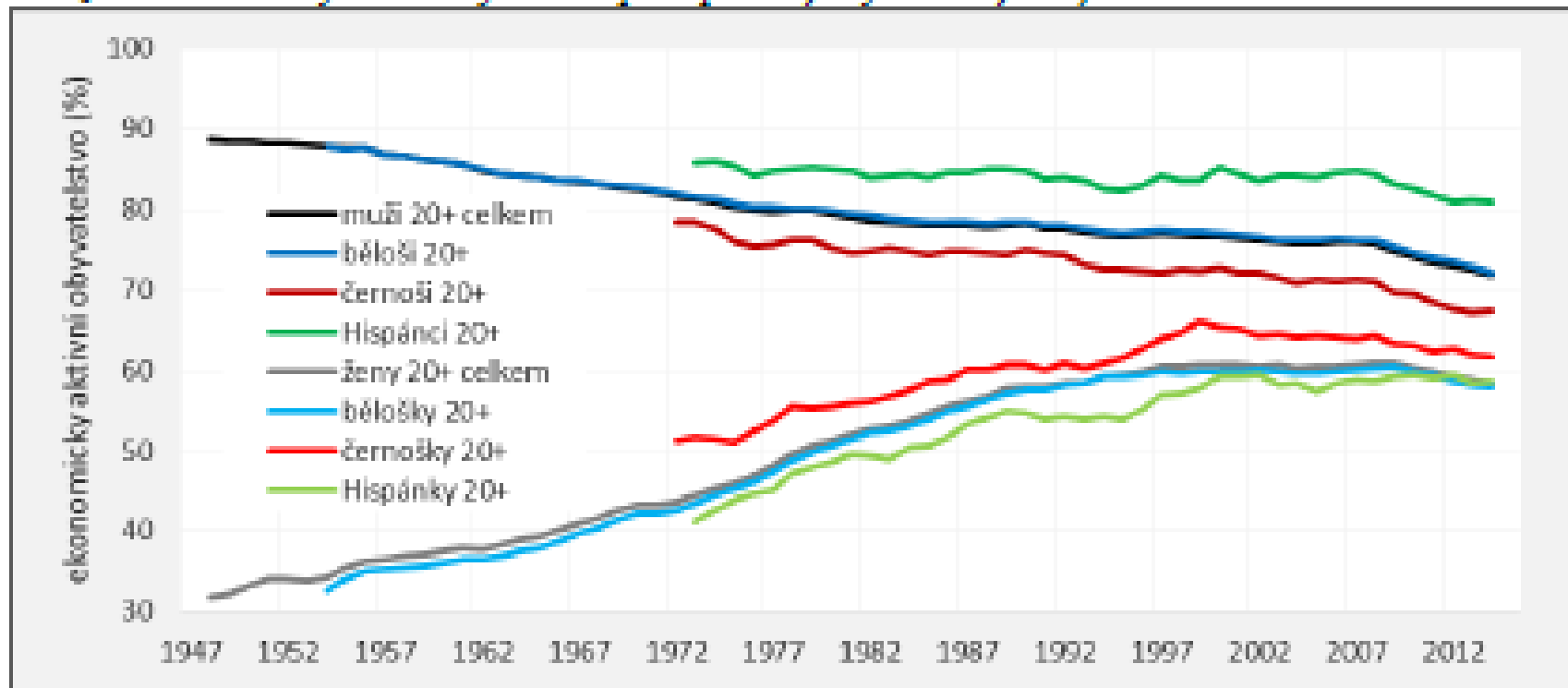


Pozn.: černoši/ky a běloši/ky obsahují i příslušníky hispánského etnika

Zdroj: U. S. Bureau of Labor Statistics, 2010

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Obrázek 7: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle pohlaví, rasy a etnika, USA, 1947–2014

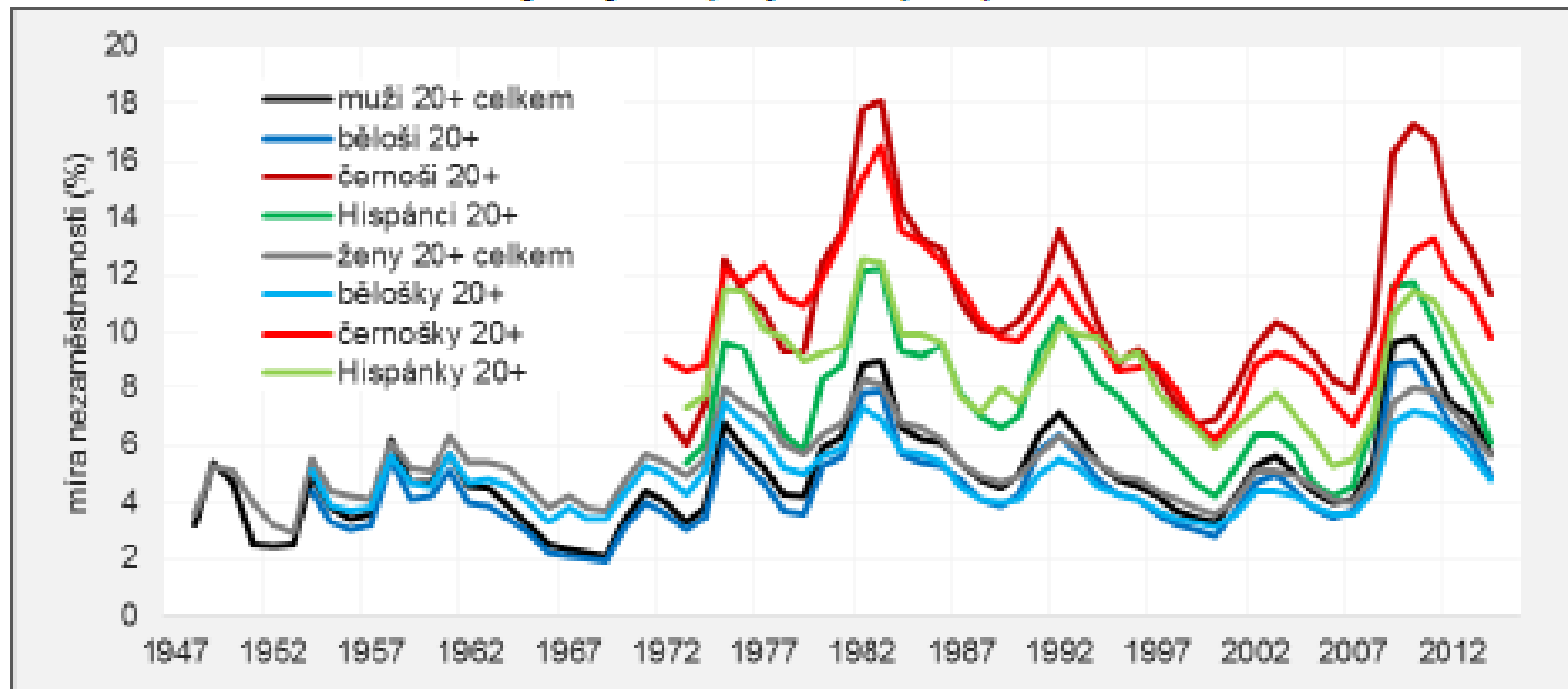


Pozn.: černoši/ky a běloši/ky obsahují i příslušníky hispánského etnika

Zdroj: U. S. Bureau of Labor Statistics, 2010

Nezaměstnanost

Obrázek 8: Míra nezaměstnanosti dle pohlaví, rasy a etnika, USA, 1947–2014



Pozn.: černoši/ky a běloši/ky obsahují i příslušníky hispánského etnika

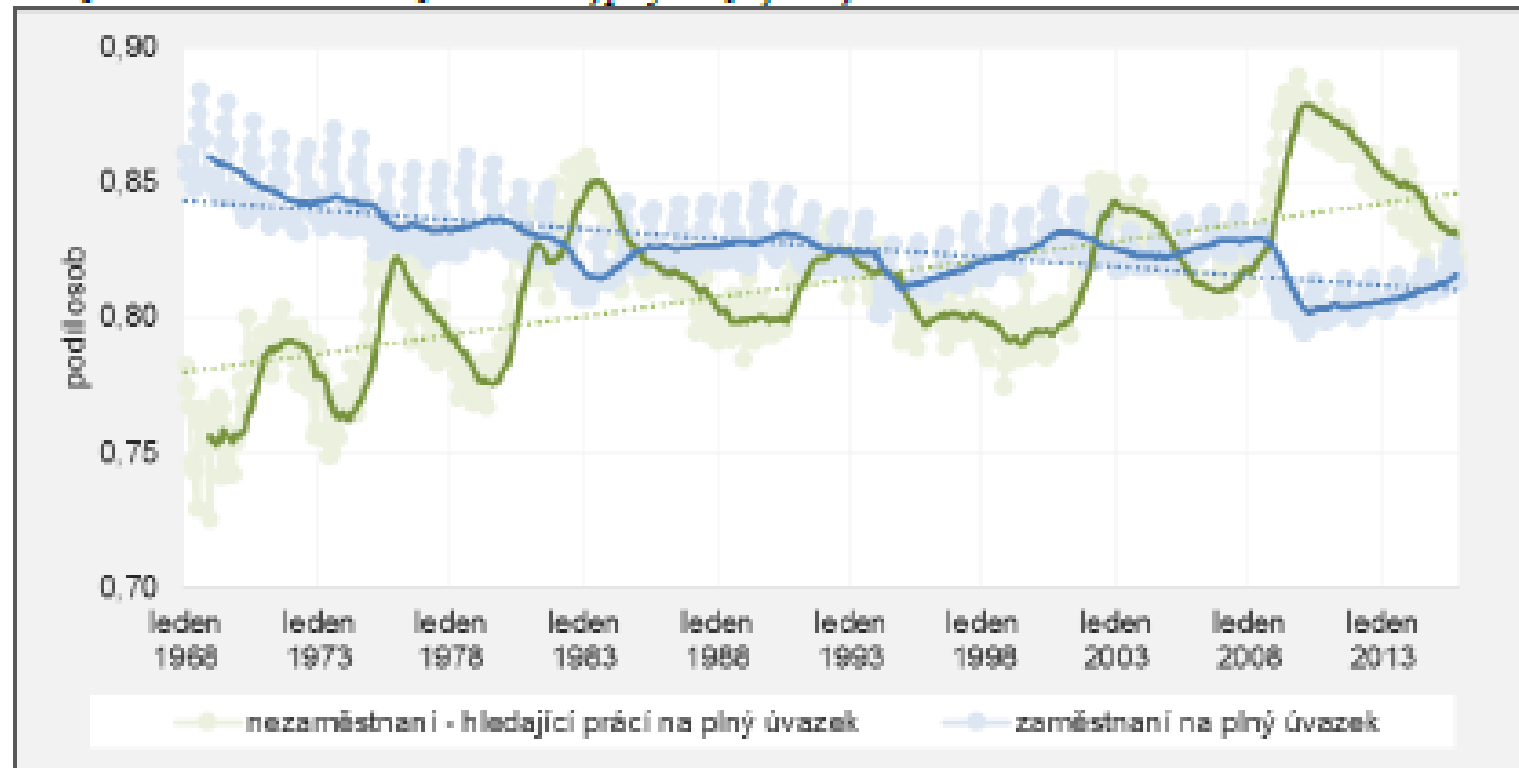
Zdroj: U. S. Bureau of Labor Statistics, 2010

Osoby pracující a osoby hledající si práci na plný úvazek

Domněnka:

- Vzhledem k silně negativní korelaci ročních průměrů podílů zaměstnaných na plný úvazek a nezaměstnaných hledajících práci na plný úvazek se nabízí domněnka o neměním se zájmu o práci na plný úvazek, avšak o možném nedostatku takové nabídky na trhu práce.

Obrázek 9: Zaměstnanost a nezaměstnanost, plný úvazek, USA, 1968–2015



Pozn.: Plný úvazek zahrnuje práci o objemu více než 35 hod týdně, doplnkem do jedné jsou částečné úvazky. Plná čára značí klouzavé průměry z 12 měsíců, tečkovaná čára ilustruje lineární trend dat.

Zdroj: U. S. Bureau of Labor Statistics, 2010

Stěžejní teorie: plodnost a příjem

Gary S. Becker (1960)

- vztahem mezi plodností (velikostí rodiny) a příjmem, kdy **vztah mezi příjmem a počtem dětí** v domácnosti je **negativní**. Zároveň odlišuje **plodnost kvalitativní a kvantitativní**, kdy více dětí mají lidé z chudších poměrů a žijící na venkově, avšak zároveň do svých dětí investují méně času. Oproti tomu rodiče s vyšším příjmem si spíš potrpí například na kvalitní vzdělání svého potomka a obecně se mu snaží věnovat více času

Easterlin

- základní myšlenkou je, že **osoby s relativně vyšším příjmem**, než jaká byla jejich očekávání, **mají vyšší úroveň plodnosti** (Hill, 2015)

Zaměstnanost a plodnost

Po druhé světové válce sledujeme mezi zaměstnaností žen a plodností **negativní vztah** a to až do poloviny 80. let, což je odraz nutnosti žen volit mezi **rodinným a pracovním životem** (Becker, 1993; Brehm, 2015).

Od poloviny 80. let se ale vztah mezi zaměstnaností žen a plodností stává v zemích OECD **pozitivním**, což nám svědčí o **vyšší úrovni plodnosti v případě vhodného zkombinování práce a rodiny** (Brehm, 2015).

Současný pozitivní vztah mezi plodností a zaměstnaností žen potvrzuje i skutečnost, že od sedmdesátých let se USA mezi vyspělými zeměmi řadí mezi státy s nadprůměrnou úrovní plodnosti a s vysokým podílem ekonomicky aktivních žen (Engelhardt a Prskawetz, 2002).

Generační rozdíly v trávení času v závislosti na přítomnosti dítěte v domácnosti

METODIKA

Cíl diplomové práce

Zmapovat rozdíly v trávení času mezi jednotlivými generacemi osob (40., 50., 60. a 70. let) žijících v USA při zohlednění přítomnosti dítěte v domácnosti

Data: AHTUS, 1965-2012

Proměnné TU: Čas strávený prací celkem, prací placenou, prací neplacenou a čas strávený s dítětem

Zpracování dat

Odvození kohorty narození respondentů na základě roku konání šetření a jejich deklarovaného věku v době šetření

Pozorování muselo nést informaci o:

- Věku respondenta
- Pohlaví r.
- Rase r.
- Den v týdnu ke kterému se záznam vztahuje

Výběr respondentů vstupujících do analýzy:

- Osoby narozené v letech 1940 – 1979
- Osoby kterým bylo při realizaci šetření 18-35 let
 - Dostupnost informace o přítomnosti osoby mladší 18 let v domácnosti – zjednodušeně považována za dítě respondenta
 - Podíl konečné plodnosti žen ve věku 18-35 na celkové plodnosti je více jak 90 %

Vstupní data z šetření AHTUS - 1

Tabulka 3: Přehled šetření věnujících se využití času v USA a jejich základních charakteristik

šetření:	Celkový počet	Vybraný počet	Procento vybraných	Dostupnost informace o:				
				rase	hispánském původu	rodinném stavu	počtu dětí do 18 let	počtu dětí do 5 let
1965–1966	2 021	360	17,8	ANO	NE	ANO	ANO	ANO
1975–1976	4 584	1 843	40,2	ANO	NE	ANO	ANO	ANO
1985	2 921	0	0,0	NE	NE	ANO	ANO	ANO
1992–1995	8 713	2 937	33,7	ANO	ANO	NE	ANO	NE
1998–2001	2 351	585	24,9	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
2003–2012	130 610	18 832	14,4	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO

Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

Vstupní data z šetření AHTUS - 2

Tabulka 4: Složení jednotlivých skupin kohort dle roku záznamu časového harmonogramu, USA

rok:	skupiny kohort			
	1940–1949	1950–1959	1960–1969	1970–1979
1965	121			
1966	239			
1975	358	233		
1976	720	532		
1992		35	117	35
1993		207	931	330
1994		68	658	329
1995			155	72
1998			192	183
1999			57	55
2000			51	47
2003			833	3 300
2004			273	2 290
2005				2 307
2006				2 037
2007				1 818
2008				1 608
2009				1 490
2010				1 257
2011				906
2012				713
Celkem	1 438	1 075	3 267	18 777

Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

Převážení struktury dat na standard

Při stanovení podílu bezdětných v populaci byl pro zjednodušení zanedbán rozdíl mezi jednotlivými rasami. Odlišnosti v zastoupení bezdětných v populaci podle věku a pohlaví zohledněny byly.

Důvod:

Možnost porovnávat skutečné změny v chování jednotlivých generací, které by nebyly důsledkem strukturální změn ve společnosti či datech

Tabulka 5: Očekávaná rozložení proměnných – standard pro převážení dat, USA, 2001

odhad populace USA v roce 2001 (%)							
muži				ženy			
věk:	běloši	černoši	ostatní	věk:	bělošky	černošky	ostatní
18-24	0,16	0,03	0,02	18-24	0,15	0,03	0,01
25-29	0,10	0,02	0,01	25-29	0,10	0,02	0,01
30-35	0,14	0,02	0,01	30-35	0,14	0,02	0,01

podíl bezdětných, USA 2006-2010		
věk:	muži	ženy
18-24	0,88	0,77
25-29	0,58	0,45
30-35	0,36	0,22

očekávané rozložení záznamů dle dnů týdnu		
všední den	5/7 tj.	0,71
víkend	2/7 tj.	0,29

Zdroj: United States Census Bureau, 2012; Martínéz a kol., 2012

Vážená x nevážená data

Tabulka 6: Relativní rozložení hodnot vybraných proměnných v analyzovaných datech, USA

	nevážená data				vážená data
	generace				
	40. let	50. let	60. let	70. let	
pohlaví					
muži	0,43	0,43	0,45	0,42	0,51
ženy	0,57	0,57	0,55	0,58	0,49
věk					
18-24 let	0,20	0,51	0,03	0,06	0,39
25-29 let	0,34	0,20	0,27	0,24	0,26
30-35 let	0,46	0,29	0,70	0,70	0,35
rasa					
bílá	0,87	0,86	0,81	0,81	0,78
černá	0,08	0,10	0,11	0,12	0,14
ostatní	0,05	0,04	0,09	0,07	0,08
děti					
ne	0,30	0,53	0,47	0,29	0,56
ano	0,70	0,47	0,53	0,71	0,44
den					
všední	0,56	0,53	0,63	0,49	0,71
víkend	0,44	0,47	0,37	0,51	0,29

Zdroj: AHTUS; United States Census Bureau, 2012; Martínéz a kol., 2012

Analýza dat

Sledované proměnné: Čas strávený...

- Prací celkem
- Placenou prací
- Neplacenou prací
- Čas strávený s dítětem

Třídící proměnné:

- Pohlaví (žena / muž)
- Věk (18–24, 25–29, 30–35)
- Rasa (B / Č)
- Etnikum (hispánské/nehispánské)
- Nejvyšší dosažené vzdělání (le high school / ge college)
- Přítomnost dítěte v domácnost (ano/ne)

Analýza:

- Porovnání průměrných časů strávených danou aktivitou u jednotlivých skupin generací pomocí analýza rozptylu (SAS: procedura GLM)
- Signifikantně rozdílné skupiny stanoveny na základě post-hoc testu Tukey HSD

Generační rozdíly v trávení času v závislosti na přítomnosti dítěte v domácnosti

HYPOTÉZY A VÝSLEDKY

Výzkumné otázky

Kolik času tráví muži a ženy žijící v USA a narození ve 40., 50., 60. a 70. letech ...

- **V1: ... celkem prací?**
- **V2: ... placenou prací?**
- **V3: ... neplacenou prací?**
- **V4: ... s dítětem?**
 - A jakým způsobem?

Cíl: ověření poznatků z průřezových analýz na **longitudinálních datech**

V1: 1) Ti, jež mají děti, tráví více času prací celkem

- Ti, jež mají děti, tráví více času prací (Craig, 2006)
- Ženám, jež mají děti a zachovávají si úroveň svého příjmu, roste celkový objem práce (Robinson, 1987)

V1: 1) Ti, jež mají děti, tráví více času prací celkem

- Ti, jež mají děti, tráví více času prací (Craig, 2006)
- Ženám, jež mají děti a zachovávají si úroveň svého příjmu, roste celkový objem práce (Robinson, 1987)
- **POTVRZENO U VŠECH GENERACÍ**
- Zároveň se rozdíly mezi průměrnými časy bezdětných a ti, jež dítě mají zvětšují (40s -> 70s: 32 – 62 – 71 – 120 minut)

Tabulka 7: Čas strávený prací celkem v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

		40. léta		50. léta		60. léta		70. léta		p hodnota
práce celkem		426	x	381	y	412	z	391	y	<.0001 *
dítě	ano	444	a x	416	a y	452	a xz	458	a y	<.0001 *
	ne	412	b x	354	b y	381	b z	338	b y	<.0001 *
	p hodnota	0,0051	*	<.0001	*	<.0001	*	<.0001	*	

Pozn.: statisticky testováno pomocí analýzy rozptylu, * značí signifikantní rozdíl ve skupině průměrů; písmena a, b, c značí shodné průměry v rámci třídění; písmena x, y, z označují shodné průměry v rámci srovnávaných generací; stejné písmeno značí nesignifikantně se lišící průměry

Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

V2: 2) Větší čas strávený placenou prací u bezdětných žen, než u žen s dětmi.

- Pokles pracovní aktivity u vdaných žen s pořízením dítěte (Lehrer, 1992)

V2: 2) Větší čas strávený placenou prací u bezdětných žen, než u žen s dětmi.

- Pokles pracovní aktivity u vdaných žen s pořízením dítěte (Lehrer, 1992)
- **PLATÍ NAPŘÍČ VŠEMI GENERACEMI**
- Rozdíl mezi časem stráveným placenou prací ženami s dětmi a ženami bezdětnými je u generace 70s méně jak poloviční (rozdíl 60 minut), než u generace 40s (rozdíl 140 minut)
- Nárůst objemu placené práce u žen s dětmi
mezi 40+50s a 60+70s **

Tabulka F1: Průměrný počet minut strávený placenou prací dle přítomnosti dítěte v domácnosti, pohlaví a generace, USA

generace	bez dítěte		s dítětem	
	muž	žena	muž	žena
40. léta	359 <i>a</i>	260 <i>a</i>	375 <i>a</i>	121 <i>a</i>
50. léta	290 <i>b</i>	231 <i>ab</i>	309 <i>b</i>	132 <i>a</i>
60. léta	274 <i>b</i>	308 <i>c</i>	354 <i>a</i>	175 <i>b</i>
70. léta	275 <i>b</i>	234 <i>b</i>	320 <i>b</i>	176 <i>b</i>
p hodnota	<.0001 *	<.0001 *	<.0001 *	<.0001 *

Pozn.: statisticky testováno pomocí analýzy rozptylu, * značí signifikantní rozdíl ve skupině průměrů; písmena a, b, c značí shodné průměry v rámci třídění

Zdroj: AHTUS

Tabulka F2: Průměrný počet minut strávený placenou prací dle přítomnosti dítěte v domácnosti, pohlaví a generace, USA

generace	dítě	pohlaví		p hodnota
		muž	žena	
40. léta	ano	375 <i>x</i>	121 <i>a</i> <i>y</i>	<.0001 *
	ne	359 <i>x</i>	260 <i>b</i> <i>y</i>	<.0001 *
	p hodnota	0,4314	<.0001 *	
50. léta	ano	309 <i>x</i>	132 <i>a</i> <i>y</i>	<.0001 *
	ne	290 <i>x</i>	231 <i>b</i> <i>y</i>	0,0044 *
	p hodnota	0,4376	<.0001 *	
60. léta	ano	354 <i>a</i> <i>x</i>	175 <i>a</i> <i>y</i>	<.0001 *
	ne	274 <i>b</i> <i>x</i>	308 <i>b</i> <i>y</i>	0,0156 *
	p hodnota	<.0001 *	<.0001 *	
70. léta	ano	320 <i>a</i> <i>x</i>	176 <i>a</i> <i>y</i>	<.0001 *
	ne	275 <i>b</i> <i>x</i>	234 <i>b</i> <i>y</i>	<.0001 *
	p hodnota	<.0001 *	<.0001 *	

Pozn.: statisticky testováno pomocí analýzy rozptylu, * značí signifikantní rozdíl ve skupině průměrů; písmena a, b, c značí shodné průměry v rámci třídění; písmena x, y, z označují shodné průměry v rámci srovnávaných generací; stejné písmeno značí nesignifikantně se lišící průměry

Zdroj: AHTUS

V2: 3) Nárůst objemu placené práce u žen.

- V souvislosti s transversálním nárůstem participace žen na trhu práce

V2: 3) Nárůst objemu placené práce u žen.

- V souvislosti s transversálním nárůstem participace žen na trhu práce
- **NEPROKÁZALO SE**
- Počet minut strávených průměrně prací se v generacích 40s a 50s neliší, mezi generacemi 50s a 60s došlo k nárůstu (o 60 minut), a mezi generací 60s a 70s k poklesu (o 40 minut) *
- Nárůst zaměstnanosti probíhal napříč všemi generacemi žen

Tabulka 8: Čas strávený placenou prací v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

		40. léta		50. léta		60. léta		70. léta		p hodnota
placená práce		279	x	240	y	273	x	249	y	<.0001 "
pohlaví	muž	365	a x	297	a yz	304	a y	292	a z	<.0001 "
	žena	190	b x	181	b x	241	b y	205	b z	<.0001 "
p hodnota		<.0001 "		<.0001 "		<.0001 "		<.0001 "		

V2: 4) Pokles objemu času stráveného placenou prací u mužů.

- Transverzální pokles zaměstnanosti mužů
- Nárůst volného času na úkor placené práce u mužů (Aquiar a Hurst, 2007)

V2: 4) Pokles objemu času stráveného placenou prací u mužů.

- Transverzální pokles zaměstnanosti mužů
- Nárůst volného času na úkor placené práce u mužů (Aquiar a Hurst, 2007)
- **VÍCEMÉNĚ ANO**
- Pokles mezi generacemi 40s a 50s (z 365 na 297 minut), stagnace mezi 50s a 60s, mírný pokles mezi 60s a 70s (z 304 na 292 minut)
- Jde tedy nejen o transversální, ale zčásti i o generační záležitost

Tabulka 8: Čas strávený placenou prací v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

		40. léta		50. léta		60. léta		70. léta		p hodnota
placená práce		279	x	240	y	273	x	249	y	<.0001 "
pohlaví	muž	365	a x	297	a yz	304	a y	292	a z	<.0001 "
	žena	190	b x	181	b x	241	b y	205	b z	<.0001 "
	p hodnota	<.0001	"	<.0001	"	<.0001	"	<.0001	"	

V3: 5) Pokles objemu neplacené práce u žen.

- Nárůst volného času na úkor neplacené práce (Aguiar a Hurst, 2007)

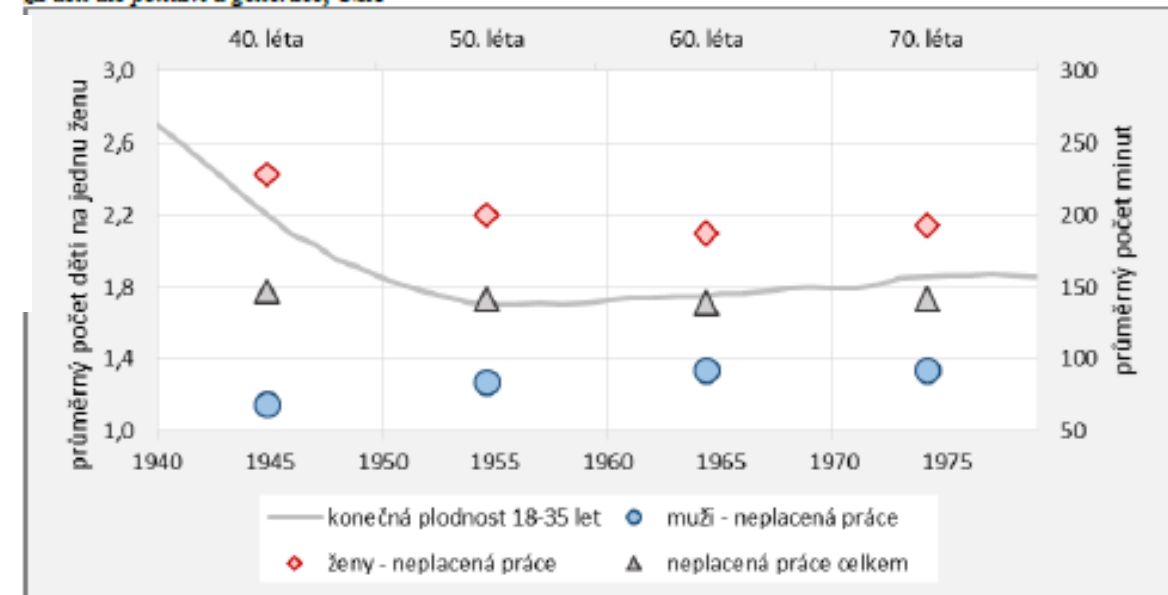
V3: 5) Pokles objemu neplacené práce u žen.

- Nárůst volného času na úkor neplacené práce (Aguiar a Hurst, 2007)
- **VÍCEMÉNĚ ANO**
- pokles mezi generacemi 40s, 50s a 60s, stagnace 70s – odpovídá poklesu plodnosti, nízké plodnosti a mírnému nárůstu plodnosti v 70. letech

Tabulka 9: Čas strávený neplacenou prací v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

	40. léta	50. léta	60. léta	70. léta	p hodnota
neplacená práce	148	142	139	142	0,4975
muž	69 a x	84 a y	92 a y	92 a y	<.0001 *
pohlaví žena	229 b x	200 b y	188 b z	193 b yz	<.0001 *
p hodnota	<.0001 *	<.0001 *	<.0001 *	<.0001 *	

Obrázek 17: Vývoj konečné plodnosti žen ve věku 18–35 let a průměrný počet minut strávených neplacenou prací za den dle pohlaví a generace, USA



Zdroj: AHTUS; HFD; vlastní zpracování

V3: 6) Nárůst objemu neplacené práce u mužů.

- Ve vyspělém světě je plodnost v posledních dekáдах v USA relativně vysoká, tedy: participace mužů na domácích pracích souvisí s vyšší úrovní plodnosti (Craig, 2006; Garcia-Mangalo a kol., 2014)

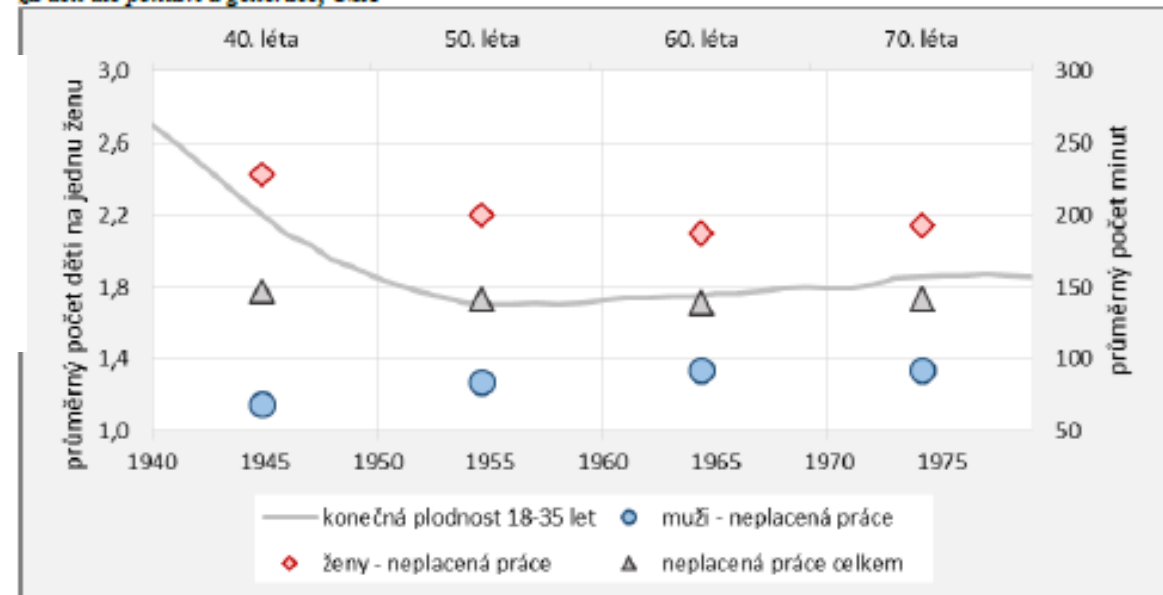
V3: 6) Nárůst objemu neplacené práce u mužů.

- Ve vyspělém světě je plodnost v posledních dekádách v USA relativně vysoká, tedy: participace mužů na domácích pracích souvisí s vyšší úrovní plodnosti (Craig, 2006; Garcia-Mangalo a kol., 2014)
- **VÍCEMÉNĚ ANO**
- Objem neplacené práce vzrostl mezi 40s a 50s (z 69 na 84 minut), poté se ustálil na vyšších hodnotách (pro generace 60s a 70s je 92 minut)

Tabulka 9: Čas strávený neplacenou prací v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

	40. léta	50. léta	60. léta	70. léta	p hodnota
neplacená práce	148	142	139	142	0,4975
muž	69 a x	84 a y	92 a y	92 a y	<.0001 *
pohlaví žena	229 b x	200 b y	188 b z	193 b yz	<.0001 *
p hodnota	<.0001 *	<.0001 *	<.0001 *	<.0001 *	

Obrázek 17: Vývoj konečné plodnosti žen ve věku 18–35 let a průměrný počet minut strávených neplacenou prací za den dle pohlaví a generace, USA



Zdroj: AHTUS; HFD; vlastní zpracování

V4: 7) Nárůst času stráveného s dítětem mezi generacemi

- Zaznamenán nárůst v transversálním pohledu (Bianchi, 2000; Gauthier a Smeeding, 2004, Folbre a kol. 2005)

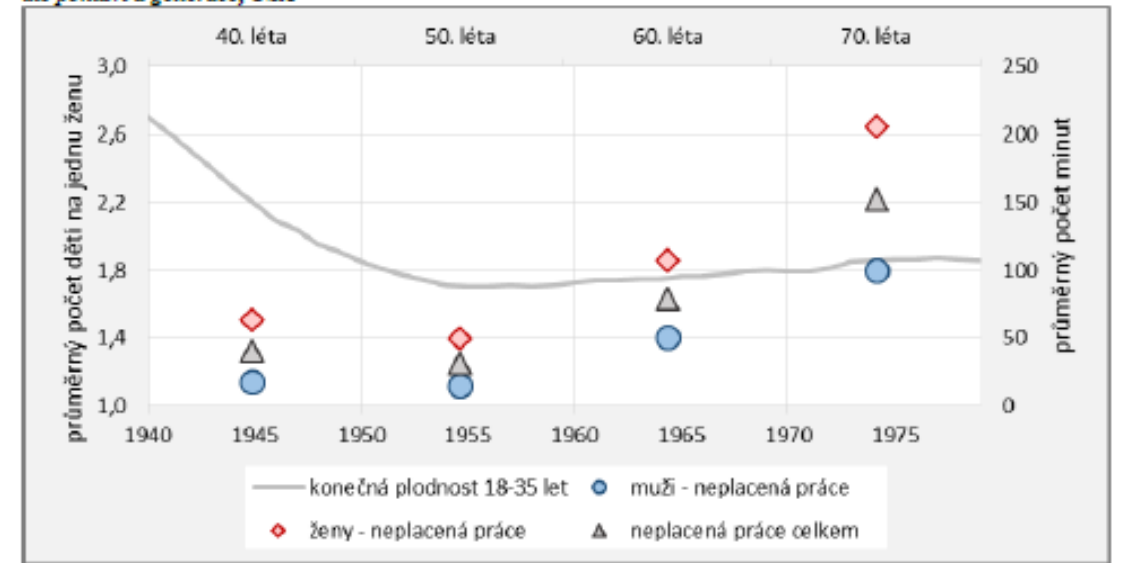
V4: 7) Nárůst času stráveného s dítětem mezi generacemi

- Zaznamenán nárůst v transversálním pohledu (Bianchi, 2000; Gauthier a Smeeding, 2004, Folbre a kol. 2005)
- ANO
- Mírný pokles mezi generacemi 40s a 50s, vysoký nárůst mezi 50s a 60s, nárůst mezi 60s a 70s

Tabulka 10: Čas strávený s dítětem v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

	40. léta		50. léta		60. léta		70. léta		p hodnota
čas strávený s dítětem	40	x	32	x	79	y	152	z	<.0001 *

Obrázek 20: Vývoj konečné plodnosti žen ve věku 18–35 let a průměrný počet minut strávených s dítětem za den dle pohlaví a generace, USA



Zdroj: AHTUS; HFD; vlastní zpracování

V4: 8) Více času tráví s dětmi ženy. Snižující se rozdíly mezi muži a ženami u mladších generací.

- Zaznamenán nárůst v transversálním pohledu (Bianchi, 2000; Gauthier a Smeeding, 2004, Folbre a kol. 2005)

V4: 8) Více času tráví s dětmi ženy. Snižující se rozdíly mezi muži a ženami u mladších generací.

- Zaznamenán nárůst v transversálním pohledu (Bianchi, 2000; Gauthier a Smeeding, 2004, Folbre a kol. 2005)
- ANO
- Ženy tráví signifikantně více času s dětmi
- Podíl času stráveného s dětmi muži roste (40s: méně jak 1/3 co ženy; 70s: polovinu času co ženy)

Tabulka 10: Čas strávený s dítětem v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

		40. léta			50. léta			60. léta			70. léta			p hodnota	
čas strávený s dítětem		40	x		32	x		79	y		152	z		<.0001	*
pohlaví	muž	18	a	x	15	a	x	51	a	y	100	a	z	<.0001	*
	žena	63	b	x	49	b	x	107	b	y	206	b	z	<.0001	*
p hodnota		<.0001			<.0001			<.0001			<.0001				

V4: 9) Vzdělanější lidé tráví více času s dětmi.

- Vzdělanější lidé se podle pohlaví liší méně a tráví s dětmi více času (Chalasani, 2007)

V4: 9) Vzdělanější lidé tráví více času s dětmi.

- Vzdělanější lidé se podle pohlaví liší méně a tráví s dětmi více času (Chalasani, 2007)

Tabulka 10: Čas strávený s dítětem v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

	40. léta		50. léta		60. léta		70. léta		p hodnota
čas strávený s dítětem	40	x	32	x	79	y	152	z	<.0001 *
neuvečeno	72	ab	.		32		.		0,3705
vzdělání	<= SS	45 a x	32	x	75	y	167	a z	<.0001 *
	>= VŠ	33 b x	33	x	81	y	143	b z	<.0001 *
p hodnota	0,0170	*	0,6095		0,5580		<.0001	*	

Pozn.: statisticky testováno pomocí analýzy rozptylu, * značí signifikantní rozdíl ve skupině průměrů; písmena a, b, c značí shodné průměry v rámci třídění; písmena x, y, z označují shodné průměry v rámci srovnávaných generací; stejné písmeno značí nesignifikantně se lišící průměry

Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

V4: 9) Vzdělanější lidé tráví více času s dětmi.

- Vzdělanější lidé se podle pohlaví liší méně a tráví s dětmi více času (Chalasani, 2007)
- v závislosti na přítomnosti dítěte v domácnosti, s dítětem ANO, bezdětné NE
- Mezi bezdětnými tráví v generacích 60s a 70s více času s dětmi osoby se vzděláním SŠ a nižším
- Mezi osobami, kde je v domácnosti přítomnost dítě tráví v generaci 50s, 60s a 70s více času s dětmi osoby se vzděláním VŠ a vyšším

Tabulka 10: Čas strávený s dítětem v jednotlivých generacích dle pohlaví, rasy, věku, přítomnosti dítěte, vzdělání a etnika, USA

	40. léta		50. léta		60. léta		70. léta		p hodnota
čas strávený s dítětem	40	x	32	x	79	y	152	z	<.0001 *
neuvečeno	72	ab	-		32		-		0,3705
vzdělání									
<= SŠ	45	a x	32	x	75	y	167	a z	<.0001 *
>= VŠ	33	b x	33	x	81	y	143	b z	<.0001 *
p hodnota	0,0170	*	0,6095		0,5580		<.0001	*	

Pozn.: statisticky testováno pomocí analýzy rozptylu, * značí signifikantní rozdíl ve skupině průměrů; písmena a, b, c značí shodné průměry v rámci třídění; písmena x, y, z označují shodné průměry v rámci srovnávaných generací; stejné písmeno značí nesignifikantně se lišící průměry

Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

Tabulka H8: Průměrný počet minut strávený s dítětem dle přítomnosti dítěte v domácnosti, vzdělání a generace, USA

generace	dítě	vzdělání		VŠ		p hodnota
		neznámé	SŠ			
40. léta	ano	125	80 a	91 a		0,2649
	ne	25	9 b	2 b		0,1315
	p hodnota	0,6882	<.0001 *	<.0001 *		
50. léta	ano	0 xy	59 a x	85 a y		0,0282 *
	ne	0	3 b	4 b		0,6789
	p hodnota	.	<.0001 *	<.0001 *		
60. léta	ano	145 a xy	138 a x	209 a y		<.0001 *
	ne	0 b xy	6 b x	2 b y		0,0216 *
	p hodnota	<.0001 *	<.0001 *	<.0001 *		
70. léta	ano	-	327 a x	347 a y		<.0001 *
	ne	0 xy	9 b x	4 b y		0,0003 *
	p hodnota	-	<.0001 *	<.0001 *		

Pozn.: statisticky testováno pomocí analýzy rozptylu, * značí signifikantní rozdíl ve skupině průměrů; písmena a, b, c značí shodné průměry v rámci třídění; písmena x, y, z označují shodné průměry v rámci srovnávaných generací; stejné písmeno značí nesignifikantně se lišící průměry

Zdroj: AHTUS

Skladba času stráveného s dítětem (těmi, jež sdílí domácnost s dítětem)

- Rozlišuji péči o dítě jako hlavní aktivitu a jako vedlejší aktivitu
 - K nárůstu času stráveného péčí o dítě došlo jak u hlavní aktivity, tak u vedlejší aktivity
- Dávat důraz na pořadí aktivit ne na jejich časové dotace – rozsah nutno brát s rezervou – otázka co kdo považuje za „čas strávený s dětmi“ (generační data pocházejí z různých šetření)
- Odmyslet si rozdělení péče o kojence a o starší dítě – rozdíly v souborech (tento aspekt nebyl standardizován)

Skladba času stráveného s dítětem

Na nárůstu se podílí hlavní i vedlejší aktivita

Vedlejší aktivita, ale větší měrou

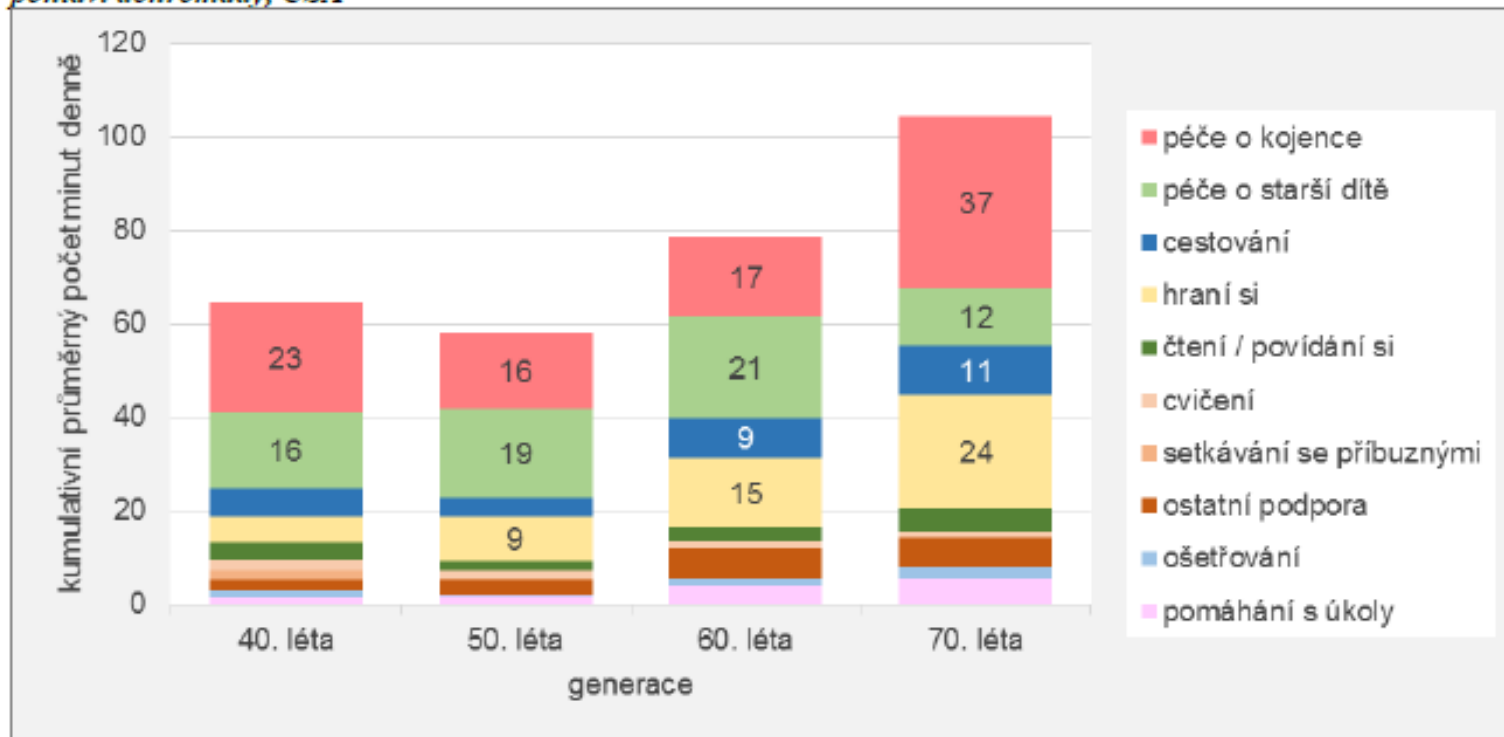
Tabulka 11: Průměrný počet minut strávený s dítětem dle typu aktivity a generace, muži a ženy, kteří sdílí domácnost s dítětem, USA – absolutní i relativizované hodnoty

	absolutní hodnoty				relativní hodnoty (oproti generaci 70. let)			
	generace				generace			
	40. léta	50. léta	60. léta	70. léta	40. léta	50. léta	60. léta	70. léta
celkem čas strávený s dětmi (wchild)								
muži	44	38	132	260	0,17	0,15	0,51	1,00
ženy	115	92	207	399	0,29	0,23	0,52	1,00
čas strávený s dětmi jako hlavní aktivita (vybrané tmain)								
muži	28	33	51	65	0,42	0,50	0,79	1,00
ženy	93	77	100	135	0,69	0,57	0,74	1,00
čas strávený s dětmi jako vedlejší aktivita (tsc)								
muži	25	7	93	235	0,10	0,03	0,40	1,00
ženy	54	23	117	340	0,16	0,07	0,34	1,00

Zdroj: AHTUS

Hlavní aktivita

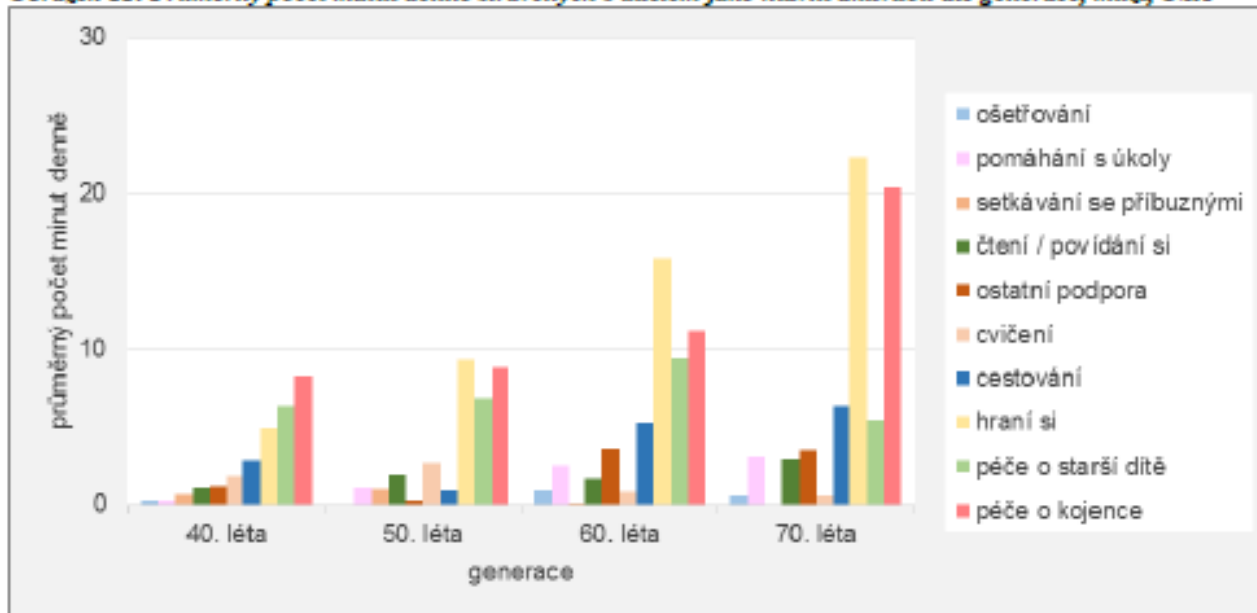
Obrázek 21: Kumulativní součet průměrných časů strávených s dítětem jako hlavní aktivitou dle generace, obě pohlaví dohromady, USA



Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

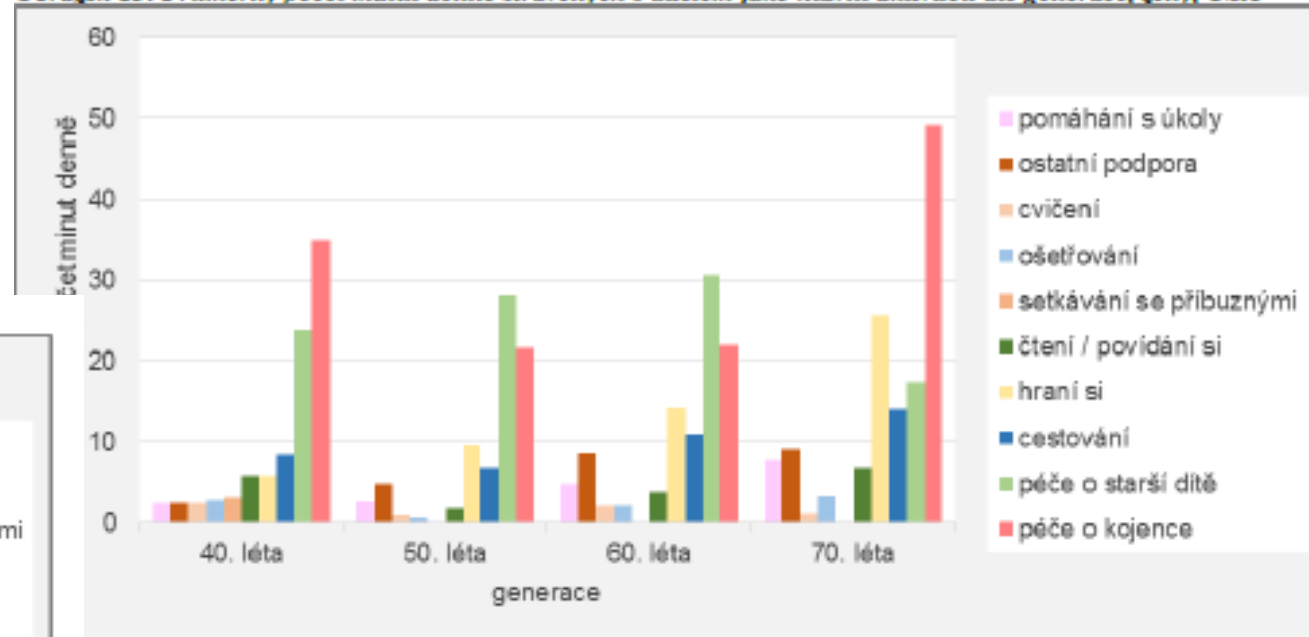
Hlavní aktivita – muži x ženy

Obrázek 22: Průměrný počet minut denně strávených s dítětem jako hlavní aktivitou dle generace, muži, USA



Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

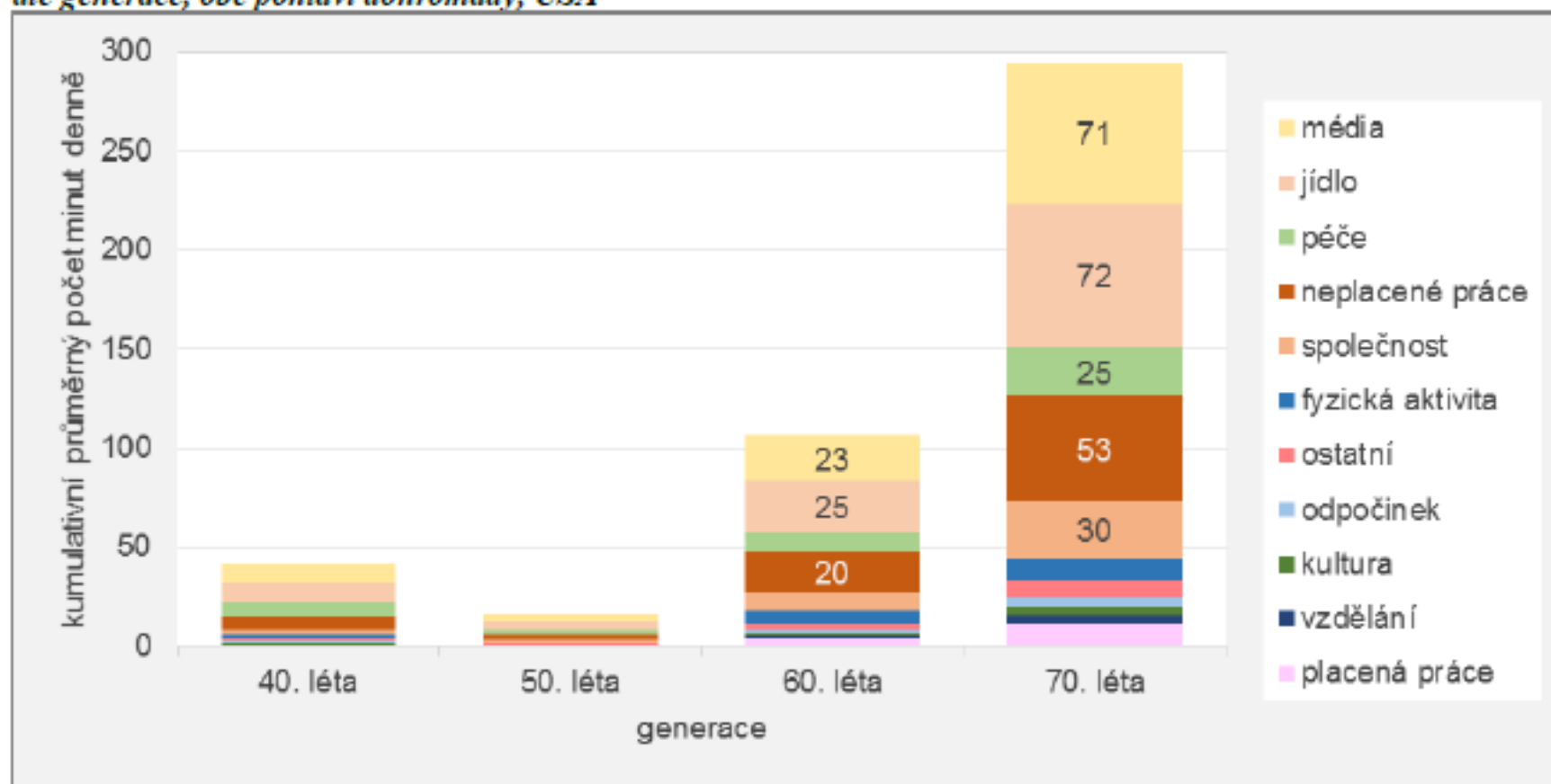
Obrázek 23: Průměrný počet minut denně strávených s dítětem jako hlavní aktivitou dle generace, ženy, USA



: AHTUS, vlastní zpracování

Vedlejší aktivita

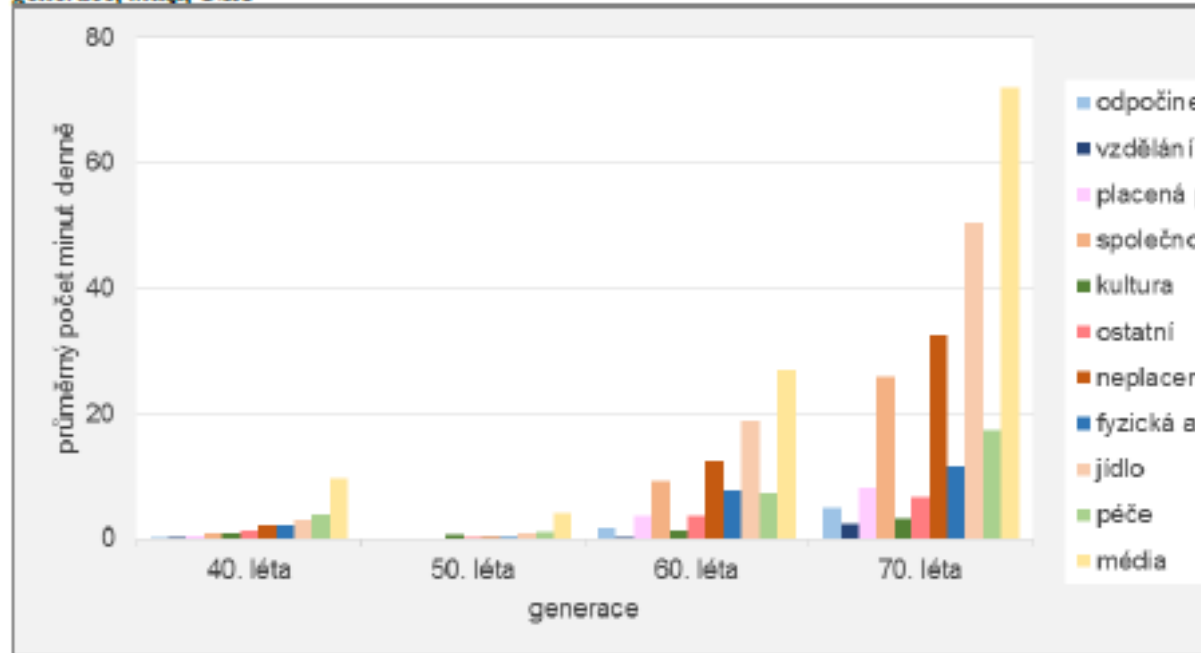
Obrázek 24: Kumulativní součet průměrných časů strávených hlavní aktivitou kde je vedlejší aktivitou péče o dítě dle generace, obě pohlaví dohromady, USA



Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

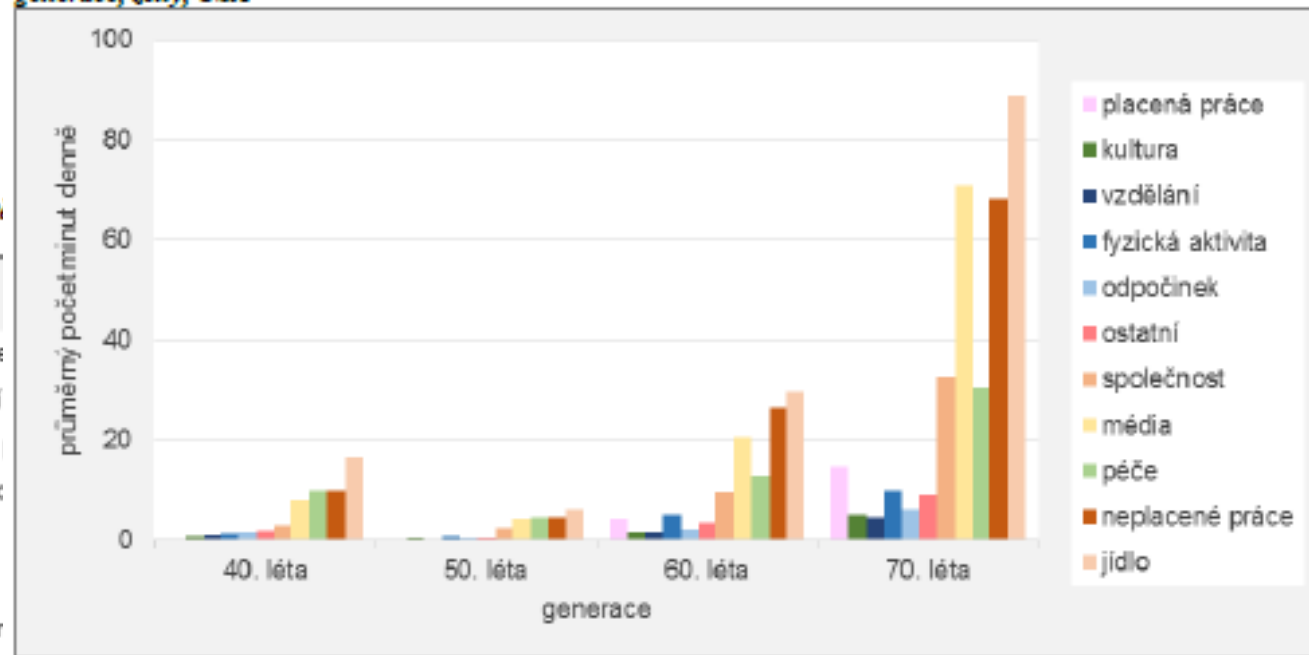
Vedlejší aktivita – muži x ženy

Obrázek 25: Průměrný počet minut denně strávených hlavní aktivitou kde je vedlejší aktivitou péče o dítě dle generace, muži, USA



Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

Obrázek 26: Průměrný počet minut denně strávených hlavní aktivitou kde je vedlejší aktivitou péče o dítě dle generace, ženy, USA



Zdroj: AHTUS, vlastní zpracování

Citovaná literatura:

AGUIAR, Mark a Erik HURST. 2007. Measuring trends in leisure: The allocation of time over five decades. *Quarterly Journal Of Economics*, Ročník 122, Číslo 3, s. 969–1006.

BECKER, Gary. 1993. *A treatise on the family*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 424 s.

BIANCHI, Suzanne. 2000. Maternal Employment And Time With Children: Dramatic Change Or Spriding continuity? *Demography*, Ročník 37, Číslo 4, s. 401–414.

BREHM, Uta a Henriette ENGELHART. 2015. On the age-specific correlation between fertility and female employment: Heterogeneity over space and time in OECD countries. *Demographic Research*. Ročník 32, Číslo 23, s. 691–722.

CRAIG, Lyn. 2006. Do time use patterns influence fertility decision? A cross-national inquiry. *International Journal of Time Use Research*. Ročník 3, Číslo 1, s. 61–86.

ENGELHARDT, Henriette a Alexia PRSKAWETZ. 2002. On the Changing Correlation Between Fertility and Female Employment over Space and Time. Max Planck Institute for Demographic Research, *Working Paper WP 2002-052*, 38 s.

FOLBRE, N., YOON, J., FINNOFF, K. a A.S. FULIGNI. 2005. By what measure? Family time devoted to children in the United States. *Demography*, Ročník 42, Číslo 2, s. 373–390.

GARCÍA-MANGLANO, Javier, Natalia NOLLENBERG a Almudena SEVILLA. 2014. Gender, Time-Use, and Fertility Recovery in Industrialized Countries. *IZA Discussion Paper No. 8613*, s. 19.

GAUTHIER, Anne H., SMEEDING, Timothy M. a Frank F. FURSTENBERG. 2004. Are parents investing less time in children? Trends in selected industrialized countries. *Population And Development Review*, Ročník 30, Číslo 4, s. 647–671.

HILL, Matthew J. 2015. Easterlin revisited: Relative income and the baby boom. *Explorations in Economic History*. Ročník 56, s. 71–85. Dostupné z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0014498314000412>.

CHALASANI, Satvika. 2007. The changing relationship between parents' education and their time with children. *International Journal of Time Use Research*, Ročník 4, Číslo 1, s. 93–117.

JOHNSON, Nan. 1979. Minority-Group Status and the Fertility of Black Americans, 1970: A New Look. *American Journal of Sociology*, Ročník 84, Číslo 6, s. 1386–1400.

LEHRER, Evelyn. 1992. The Impact of Children on Married Women's Labor Supply: Black-White Differentials Revisited. *The Journal of Human Resources*, University of Wisconsin Press, Ročník 27, Číslo 3, s. 422–444.

MONTE, Lindsay a Renee ELLIS. 2014. Fertility of Women in the United States: 2012. U.S Census Bureau, s. 26. Dostupné z: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2014/demo/p20-575.pdf>.

ROBINSON, Warren. 1987. The Time Cost of Children and Other Household Production. *Population Studies*, Ročník 41, Číslo 2, s. 313–323.

YANG, Yang a Philip MORGAN. 2003. How Big Are Educational and Racial Fertility Differentials in the U.S.. *Social Biology*, Ročník 50, Číslo 3–4, s. 167–187.

Děkuji za pozornost...

... A PŘEJI HODNĚ ÚSPĚCHŮ PŘI PSANÍ VLASTNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE